

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2016-2-2 (Önaraştırma)
Karar Sayısı : 16-17/284-127
Karar Tarihi : 18.05.2016

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. Ömer TORLAK
Üyeler : Arslan NARİN, Fevzi ÖZKAN, Dr. Metin ARSLAN,
Doç. Dr. Tahir SARAÇ, Kenan TÜRK, Adem BİRCAN

B. RAPORTÖRLER: Gözde MAVİ, Hacı Mustafa DUMAN, Selin ŞEREF

C. BAŞVURUDA

BULUNAN : Çözüm Odaklı Psikolojik Danışmanlık Hizmetleri Ltd. Şti.
Temsilcisi: Evren GÜLDOĞAN
8. Gazeteciler Sit. Söлтаş Evleri Hare Sok. No:20 K:6 Levent/İstanbul

D. HAKKINDA İNCELEME YAPILANLAR:

- Göz Hareketleri ile Duyarsızlaştırma ve Yeniden İşleme (EMDR) Araştırma, Geliştirme ve Uygulama Derneği
Gülbahar Mah. Yenidere Sok. No:21/A Şişli/İstanbul
- Davranış Bilgi Eğitim Araştırma ve Psikolojik Danışma Hizmetleri Ltd. Şti.
Büyükdere Cad. Haberler Sok. No:2 Esentepe Şişli/İstanbul

(1) **E. DOSYA KONUSU: Göz Hareketleri ile Duyarsızlaştırma ve Yeniden İşleme (EMDR) Araştırma, Geliştirme ve Uygulama Derneği'nin aldığı dışlayıcı nitelikteki teşebbüs birliği kararlarıyla Çözüm Odaklı Psikolojik Danışmanlık Hizmetleri Ltd. Şti.'nin EMDR eğitimi pazarındaki faaliyetlerini zorlaştırdığı ve böylece hakim duruma gelen Davranış Bilgi Eğitim Araştırma ve Psikolojik Danışma Hizmetleri Ltd. Şti.'nin hakim durumunu bağlama uygulamaları aracılığıyla kötüye kullandığı; ayrıca söz konusu dernek ve teşebbüsün başkanı konumunda bulunan Emre KONUK'un anılan ihlallerde belirleyici etkisi bulunduğu iddiaları.**

(2) **F. İDDİALARIN ÖZETİ:** Başvuruda özetle;

- Çözüm Odaklı Psikolojik Danışmanlık Hizmetleri Ltd. Şti.'nin (INDA) "INDA" markası altında faaliyet gösterdiği ve psikolojik danışmanlık, meslek içi eğitimler ve kurumlara yönelik psikolojik eğitimler verdiği,
- Göz Hareketleri ile Duyarsızlaştırma ve Yeniden İşleme (EMDR) Araştırma, Geliştirme ve Uygulama Derneği'nin (EMDR Derneği), Türkiye'de 1999 Marmara Depremi ile birlikte önem kazanarak EMDR faaliyetlerinin kurumsal kimliğe kavuşturulması için kurulduğu, ayrıca EMDR alanında uluslararası bir sivil toplum örgütlenmesi bulunduğu (EMDR International Association (EMDRIA)),
- EMDR'nin bu örgütlenmenin merkezinde geliştirildiği, EMDRIA'ya uluslararası konfederasyon olarak bakılabileceği, EMDRIA üyesi olan EMDR European Association'ın (EMDR Avrupa) ise Avrupa bölgesinde faaliyet gösteren uluslararası federasyon olup Türkiye'deki EMDR Derneği'nin de bu federasyonun üyesi olduğu, bahse konu yapılanmanın haricinde akredite şekilde EMDR eğitimi hizmeti verilmesinin mümkün olmadığı,
- Davranış Bilgi Eğitim Araştırma ve Psikolojik Danışma Hizmetleri Ltd. Şti.'nin (DBE) INDA ile aynı pazarda faaliyet gösterdiği ve EMDR eğitimleri düzenlediği,
- EMDR Derneği'nin Yönetim Kurulu Başkanının (Dernek YK Başkanı) aynı zamanda rakip teşebbüs DBE'yi kontrol eden kişi olduğu,

16-17/284-127

- EMDR yöntemini ülkemize getiren ve yaygınlaştıran kişinin Emre KONUK olması itibarıyla kendisinin bu alanda ün yaptığı ve otorite haline geldiği, EMDR Avrupa'nın internet sitesinde yer alan bilgiye göre ülkemizdeki hâlihazırda tek EMDR eğitmeninin Emre KONUK olduğu,
- INDA'nın EMDR eğitmenine sahip olmaması nedeniyle söz konusu eğitimleri ancak başka bir ülkeden bir EMDR eğitmeni getirerek sağlayabildiği, Türkiye'ye (.....) isimli yabancı bir eğitmeni getirdiği ve bu şekilde üç eğitim düzenlendiği, Mart 2014 için başka bir eğitim daha planlandığı ancak ilgili piyasada rekabetin oluştuğunu gören Emre KONUK'un EMDR Derneği'ni kullanarak buna engel olduğu ve eğitimin gerçekleştirilemediği,
- EMDR Avrupa'nın belirlediği kurallara göre bir eğitmenin ülkesi dışında eğitim verebilmesi için eğitimin yapılacağı ülkenin EMDR Derneği'nden onay alması gerektiği, onay şartına uymamanın yaptırımını olarak eğitmenin sertifikasının iptal edilmesinin öngörüldüğü,
- Bu çerçevede Türk EMDR Derneği'nin yabancı eğitime bir yazı göndererek Türkiye'de düzenlenecek eğitimlere katılmamasını talep ettiği, yabancı eğitmenin bahse konu yazıyı INDA ile paylaştığı, ancak bu yazı üzerine EMDR Avrupa'ya başvuru yapmak istemediği ve kendisini bir polemik ve ihtilaf içerisine çekmekten çekindiği,
- INDA'nın eğitimlerine liderlik edecek başka bir EMDR eğitimcisi bulamadığı, yukarıda yer aldığı üzere EMDR Avrupa'nın kurallarını ihlal etmenin de yaptırımının oldukça ağır olabildiği,
- Sonuç olarak INDA'nın eğitim düzenlemek için gerekli EMDR eğitimcilerini temin edememesi sebebiyle "EMDR eğitimi hizmetleri" pazarından dışlanmış olduğu, buna karşılık DBE'nin bu eğitimleri düzenleyebildiği,
- EMDR Derneği'nin teşebbüs birliği kararı sebebiyle bir teşebbüsün ilgili ürün pazarından dışlandığı, diğer bir teşebbüsün ise hâkim duruma geldiği, bunun belirli bir mal veya hizmet piyasasında doğrudan rekabetin engellenmesine neden olduğu,
- EMDR Derneği'nin internet sitesinde "Duyurular" bağlantısında gösterilen eğitim listesi incelendiğinde tüm eğitimlerin ya EMDR Derneği ya da DBE tarafından verildiğinin görüldüğü, bunların haricinde Fide Danışmanlık Merkezi (FİDE) tarafından verilen iki adet eğitimin bulunduğu, ancak INDA'nın artık eğitim verebilen bir teşebbüs konumunda olmaktan çıkarıldığı ve dolayısıyla söz konusu piyasadan dışlandığı,
- Ayrıca EMDR danışmanlarının, EMDRIA tarafından ortaya konulan hiyerarşide son basamak olan "EMDR Eğitmeni" basamağına yükselebilmesi için belirli bir sayıda EMDR eğitiminde "faciliator" (kolaylaştırıcı) olarak görev almalarının gerektiği, ancak INDA'nın bu eğitimleri düzenlemesinin EMDR Derneği tarafından yasaklanması sebebiyle kendilerinin de EMDR eğitmeni statüsüne yükselmelerinin engellendiği,
- Bahse konu eylemlerin esas olarak "EMDR eğitimi hizmeti pazarı"na yönelik olduğu, ancak ikincil olarak "EMDR hizmeti pazarı"na da etkilediği,
- EMDR hizmeti pazarı açısından konuyla ilgili bilinç sahibi danışanların internet üzerinden araştırma yaptıklarında bünyesinde EMDR Avrupa tarafından akredite EMDR eğitmeni bulunduran tek kuruluş olarak görecekları DBE'yi tercih etme ihtimalinin arttığı, bu durumun da INDA'nın ve EMDR hizmeti alanında faaliyet gösteren diğer teşebbüslerin rekabet etme imkânını ortadan kaldırdığı,
- Ayrıca, hâkim durumda bulunan DBE'nin; düzenlediği EMDR eğitimlerinde katılımcıları, teşebbüs tarafından yayımlanan EMDR kitaplar ile satılan EMDR cihazlarını almaya ve DBE tarafından düzenlenen diğer etkinliklere (eğitimler, çalıştaylar, EMDR süpervizyon seansları gibi) katılmaya zorlamak suretiyle 4054

16-17/284-127

sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un (4054 sayılı Kanun) 6. maddesini ihlal ettiği

- (3) iddia edilerek EMDR Derneği, DBE ve Emre KONUK hakkında 4054 sayılı Kanun çerçevesinde gerekli incelemelerin yapılması, ayrıca hukuka aykırı olduğu iddia edilen bu eylemler sebebiyle piyasaya girişin engellendiği gözetilerek telafisi mümkün olmayacak zararların oluşması tehlikesinin varlığı nedeni ile aynı Kanun'un 9. maddesinin dördüncü fıkrası uyarınca bu eylemlerin geçici tedbir yoluyla durdurulması talep edilmektedir.
- (4) **G. DOSYA EVRELERİ:** Kurum kayıtlarına 31.12.2015 tarihinde giren başvuru üzerine hazırlanan 28.01.2016 tarih ve 2016-2-2/İİ sayılı İlk İnceleme Raporu, 10.02.2016 tarihli Kurul toplantısında görüşülmüş ve önaraştırma yapılmasına karar verilmiştir. Konuya ilişkin karar uyarınca düzenlenen 11.05.2016 tarih ve 2016-2-2/ÖA sayılı Önaraştırma Raporu görüşülerek karara bağlanmıştır.
- (5) **H. RAPORTÖR GÖRÜŞÜ:** İlgili raporda;
- EMDR Derneği hakkında 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi gereğince soruşturma açılmasına gerek olmadığı,
 - Bununla birlikte EMDR Derneği'ne;
 - i. EMDR Avrupa'nın yabancı eğitmenlere ilişkin onay kuralının uygulanması sırasında eğitime ilişkin objektif unsurların esas alınması gerektiğine ve
 - ii. Seminer, çalıştay gibi faaliyetlerin EMDR Avrupa'nın yabancı eğitmenlere ilişkin kuralının kapsamına girmediği ve piyasada düzenlenebilecek bu tür faaliyetlerin kısıtlanmaması gerektiğine

ilişkin 4054 sayılı Kanun'un 9. maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca görüş gönderilmesinin uygun olacağı,

- DBE'nin 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesini ihlal ettiğine ilişkin herhangi bir bilgi ve bulguya rastlanmadığından teşebbüs hakkında soruşturma açılmasına gerek olmadığı,
- Geçici tedbir talebinin 4054 sayılı Kanun'un 9. maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan şartları taşıyamaması nedeniyle reddedilmesi gerektiği

ifade edilmiştir.

I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

I.1. Pazara İlişkin Genel Bilgiler

- (6) EMDR, İngilizce "*Eye Movement Desensitization and Reprocessing*" ifadesinin kısaltmasıdır. Bu ifade Türkçe'ye "Göz Hareketleri ile Duyarsızlaştırma ve Yeniden İşleme" şeklinde tercüme edilmektedir.
- (7) EMDR, Amerikalı psikolog Dr. Francine SHAPIRO tarafından geliştirilmiş olan bir psikoterapi yöntemi olup, SHAPIRO'nun göz hareketlerinin rahatsız edici düşüncelerin şiddetini azaltabildiğini tesadüfen keşfetmesiyle başlamıştır. SHAPIRO bu etkiyi travmaya maruz kalmış kişiler üzerinde bilimsel olarak incelemiş ve tedavide sağlanan başarıyı gösteren birtakım çalışmalar yayımlamıştır¹.

¹ <http://www.emdr.com/history-of-emdr/>

16-17/284-127

- (8) EMDR², zihinde etki bırakan travmatik olayların davranışsal sonuçlarının ele alınmasına yönelik olup daha ziyade pratiğe yönelik ve hızlı sonuç veren bir yöntemdir. Örneğin, doğal afetler, büyük kazalar, kayıplar, savaş ve taciz gibi olayların çok sayıda bireyde travma sonrası stres bozukluğuna neden olduğu durumlarda EMDR yöntemi etkin ve yaygın şekilde kullanılmaktadır. EMDR, bu tür anıların işlenmesini sağlayan fizyolojik temelli bir terapi olup beynin zamanında yapamadığı işlemi yapmasını sağlamaktadır.
- (9) EMDR terapisinde sekiz aşamalı, üç yönlü (geçmiş, şimdi, gelecek) bir protokol uygulanmaktadır. Hedef, geçmişte yaşanan anıların yeniden işlenerek duyarsızlaşmanın sağlanması, bugünkü belirtilerin tedavisi, danışanın, gelecekte karşılaşacağı benzer sorunlar karşısında, kazandığı olumlu inanç ve duyguların geliştirdiği yeni bakış açısının yönlendirdiği davranışları gösterebilmesidir³.

I.1.1. EMDR Yönteminin Dünyadaki Durumu

- (10) EMDR alanında uluslararası bir sivil toplum örgütlenmesi bulunmakta olup bunun merkezinde EMDR'nin geliştirildiği Amerika Birleşik Devletleri'nde kurulmuş olan EMDRIA⁴ bulunmaktadır. EMDRIA uluslararası bir konfederasyon şeklinde Brezilya, Uruguay, İngiltere, İsrail, Japonya, Avustralya gibi dünyanın birçok ülkesinde faaliyet göstermektedir. EMDRIA üyesi olan EMDR Avrupa ise Avrupa bölgesinde faaliyet gösteren uluslararası bir dernek statüsünde olup EMDR Derneği de dâhil olmak üzere Avrupa ülkelerindeki ilgili dernekler bu kuruluşun üyesidir. EMDR eğitimlerinin düzenlenmesine, bu alanda akredite eğitimciler yetiştirilmesine dair kurallar söz konusu yapılanma üzerinden düzenlenmektedir. Bu yapılanma haricinde, akredite olmadan, bağımsız olarak verilen EMDR eğitimi sonrasında katılımcılara uluslararası düzeyde geçerliliği bulunan bir katılım sertifikası verilememektedir. Sertifikalı EMDR eğitimi ve hizmeti vermek isteyen birey ve/veya teşebbüslerin, bulunduğu ülke ya da ülkeler birliğinde EMDRIA tarafından onaylanmış bir dernek aracılığıyla akredite olması, belirlenen birtakım kurallara bağlı kalması ve bu şekilde eğitim vermesi gerekmektedir.
- (11) Birçok uluslararası sağlık ve devlet kurumu tarafından da EMDR'nin etkili olduğu kabul edilmektedir. Bunlardan bazılarında aşağıda yer verilmektedir⁵:
- Dünya Sağlık Teşkilatı (WHO, World Health Organization)
 - Amerikan Psikiyatri Birliği (American Psychiatric Association)
 - Uluslararası Travmatik Stres Çalışmaları Birliği (International Society for Traumatic Stress Studies)
 - Amerika Savaş Gazileri Bakanlığı (U.S. Department of Veterans Affairs)
 - Amerika Savunma Bakanlığı (U.S. Department of Defense)
 - Birleşik Krallık Sağlık Bakanlığı (United Kingdom Department of Health)

² Psikiyateride kullanılan psikanaliz; bütüncül psikoterapi, bilişsel davranışsal terapi gibi muhtelif yöntemleri bulunmakta olup, EMDR bunların arasında yer almakta ve daha ziyade bilişsel davranışsal terapi ile benzerlik göstermektedir.

³ http://www.emdr-tr.org/tr-TR/Content/EMDR/EMDR_Nedir.aspx

⁴ <http://www.emdria.org/>

⁵ http://www.emdr-tr.org/tr-TR/Content/EMDR/EMDR_Nedir.aspx

I.1.2. EMDR Yönteminin Türkiye'deki Tarihi ve Gelişimi⁶

- (12) EMDR'nin ülkemizdeki başlangıcı 1997 yılına dayanmaktadır. DBE kurucu başkanı Emre KONUK, 1997 yılında, Türkiye'de travma psikolojisi ile ilgili eğitim eksikliğini gidermek amacıyla, EMDR tekniği konusunda HAP (Humanitarian Assistance Programs)⁷ ile ilişki kurarak, bu eğitimi Türkiye'de başlatmak istediğini bildirmiş, HAP eğitimcilerinden Jim KNIPE, EMDR ile ilgili bilgilendirme eğitimi vermek üzere Türkiye'ye gelmiş ve EMDR'yi tanıtan bir seminer vermiştir. Ağustos 1999 Marmara depremi döneminde Türk Psikologlar Derneği (TPD) İstanbul Şube başkanı olan Emre KONUK'un girişimiyle EMDR-HAP ve TPD arasında deprem mağdurlarına psikolojik yardım vermek amacıyla işbirliği yapılmıştır. Sosyal sorumluluk projesi çerçevesinde, Türkiye'de faaliyet gösteren 110 psikoloğa EMDR eğitimi vermek üzere Amerika, Avrupa ve İsrail'den birçok eğitimci ve danışman Türkiye'ye getirilmiştir. DBE terapistleri, içerisinde başvuru sahibinin de bulunduğu DBE çalışanları bu sürecin organizasyonunda gönüllü olarak çalışmışlar ve eğitim alan diğer psikologlarla birlikte, alanda oluşturulan altı klinikte üç yıl boyunca psikolojik yardım ve terapi hizmeti vermişlerdir.
- (13) Yukarıda ifade edildiği üzere 1999 Marmara depremi, EMDR yönteminin Türkiye'de başlamasına vesile olmuş, depremin ardından da Türkiye'de DBE bünyesinde organize edilen EMDR eğitimleri; psikologlara, psikiyatrlar, psikolojik danışmanlar ve sosyal hizmet uzmanları gibi meslek gruplarına verilmiş, söz konusu kişilerin EMDR alanında yetişmesi sağlanmış, ayrıca bu konuda çeşitli sivil toplum faaliyetlerinde bulunulmuştur. Bunlara örnek olarak;
- 2001 yılı Mayıs ayında TPD bünyesinde, DBE organizasyonu ile Hatay'daki sel felaketinden etkilenen mağdurlara DBE uzmanlarının katılımıyla psikolojik destek verilmesi (DBE ve HAP, verilen bu eğitimlerin sponsoru olmuştur.),
 - 2004 yılı Kasım ayında HSBC Bank A.Ş. (HSBC) ve İngiliz Konsolosluk'u'na yönelik bombalama saldırılarının ardından DBE uzmanlarının, hem konsolosluk hem de HSBC çalışanlarına yönelik TPD ile birlikte, psikolojik destek vermesi,
 - 2005 yılı Kasım ayında Emre KONUK'un, Filistin ve Lübnan'da düzenlenen EMDR I. ve II. düzey eğitim ve süpervizyonlarına gönüllü danışman olarak katılması,
 - DBE sponsorluğunda organize edilen 7. Avrupa EMDR Kongresi'nin İstanbul'da gerçekleştirilmesi, bu kongreye Avrupa, Amerika ve Türkiye'den yaklaşık 300 EMDR profesyonelinin katılması,
 - 2011 yılı Van depreminden sonra EMDR Derneği-HAP işbirliği ile Van'da çalışan profesyonellere EMDR I. ve II. düzey eğitimleri ve süpervizyonu verilmesi,
 - 2014 yılında Suriyeli mültecilerle çalışan ve Irak, İran, Suriye ve Filistin gibi ülkelerden gelen uzmanlara İstanbul'da EMDR I. ve II. düzey eğitimleri verilmesi
- gösterilebilir.

⁶ Bu bölümün hazırlanmasın EMDR Derneği'nin internet adresinden faydalanılmıştır.

⁷ Doğal afetler vb. olaylarda sponsorlar aracılığıyla yürütülen insani yardım programlarını ifade etmektedir. Bu kapsamda mağdurlara ücretsiz olarak yardım amaçlı EMDR terapisi ve tedavisi uygulanmaktadır.

- (14) EMDR Derneği, Türkiye’de ve dünyada EMDR alanındaki gelişmelere paralel olarak 2010 yılında Emre KONUK ve ekibi önderliğinde kurulmuştur. Derneğin tüzüğünde derneğin amacı şu şekilde ifade edilmektedir⁸:

“EMDR Terapisi tüm dünyada halen mevcut olan diğer danışma/tedavi yöntemlerine göre bazı üstünlükleri ve avantajları nedeniyle giderek yaygınlaşan yaklaşım olmuş ve çağdaş psikolojik destek yaklaşımları içerisinde etkin bir biçimde kullanılan bir teknik halini almıştır. Dernek, etkinliği bilimsel olarak kanıtlanmış, kısa sürede olumlu sonuç alınabilen GÖZ HAREKETLERİ İLE DUYARSIZLAŞTIRMA VE YENİDEN İŞLEME (EMDR) yönteminin;

1. Ülke genelinde tanıtılması, kullanılması ve yaygınlaşması için çalışmalar yapmak,
- 2.EMDR eğitiminin yaygınlaşması için koşulların ve standartların oluşmasını sağlamak,
3. Sosyal Sorumluluk projeleri geliştirmek ve bunları desteklemek amacıyla çalışmalar yürütmektir.”

- (15) EMDR Derneği’nin Yönetim Kurulu Başkanı Emre KONUK olup, Derneğin Yönetim Kuruluna EMDR alanında faaliyet gösteren kişiler seçilmekte ve söz konusu kişiler Dernek aracılığıyla EMDR yönteminin Türkiye’deki gelişimi için faaliyet göstermektedirler.

I.1.3. Eğitim ve Akreditasyona Dair Kriterler

- (16) Temel EMDR Eğitimi 1. düzey ve 2. düzey olmak üzere iki aşamadan oluşmaktadır. Bu eğitimlere katılabilmek için öngörülen koşullar EMDR Derneği’nin internet adresinde tüm katılımcılara duyurulmaktadır. EMDR temel eğitimlerinin içeriği EMDR Avrupa ve EMDRIA tarafından belirlenmektedir. Her eğitimci uygun gördüğü takdirde eğitim sürelerini uzatabilme ve içeriğine eklemeler yapabilme yetkisine sahip olmakla birlikte, hiçbiri eğitim sürelerini kısaltamamakta ve içerikle ilgili azaltma yapamamaktadır.
- (17) EMDR temel eğitiminin birinci basamağı olan EMDR 1. düzey eğitimi; dört eğitim günü, iki denetim günü ve üç yazılı vaka sunumu şeklinde düzenlenmekte ve teori, teknik ve uygulama bölümlerini içermektedir. Söz konusu eğitim, EMDR Avrupa ve/veya EMDRIA onaylı eğitmenlerce verilebilmektedir.
- (18) EMDR 1. düzey eğitimini alan bir profesyonel, aldığı katılım belgesiyle EMDR terapisi uygulamaya hak kazanmaktadır. Terapinin belli bir süre uygulanmasından sonra daha zor danışanlarla ve sorunlarla baş edebilmek için EMDR 2. düzey eğitimini alması gerekmektedir. EMDR Temel Eğitimi’nin ikinci basamağı olan EMDR 2. düzey eğitimi dört eğitim günü, iki denetim günü ve üç yazılı vaka sunumu olarak düzenlenmekte, içerikte ileri teorik bilgi, ek müdahaleler ve tanı bazlı müdahaleler öğrenilmektedir. EMDR 2. düzey eğitimi ancak EMDRIA ve/veya EMDR Avrupa tarafından onaylanmış eğitmenlerce verilebilmektedir. Ardından, iki yıllık uygulama ve 20 saatlik bir denetimden sonra “EMDR practitioner” (EMDR sertifikalı terapist) unvanına hak kazanılmaktadır. EMDR sertifikalı terapist olduktan sonra, üç yıl süre ile en az 75 danışana en az 300 seans EMDR uygulayarak ve 20 saat denetim vererek “EMDR Avrupa danışmanı” (süpervizörü) unvanı alınmaktadır.
- (19) Bununla birlikte EMDR 1. ve 2. düzey eğitimlerini verebilmek için en nihayetinde “eğitimci” statüsünün alınması gerekmektedir. Eğitmen olacak danışman öncelikle kendisini eğitmen olarak eğitecek bir EMDR eğitmeniyle anlaşmak durumundadır. Bu süreç, bilgi birikiminin ve donanımının yanı sıra bunu aktarabilme kapasitesi olan kişilerin başvurabileceği bir süreç olarak görülmektedir. Bu süreçte “eğitmen adayı” en az beş eğitime katılıp eğitmenin denetiminde eğitimin belirli bölümlerinden anlatımlar yapar ve büyük gruplara eğitmenin gözetiminde danışmanlık yapar.

⁸ http://www.emdr-tr.org/tr-TR/Content/EMDR_Dernegi_Hakkinda/EMDR-TR_Tuzuk.aspx

16-17/284-127

- (20) Bir eğitimci adayından; kendini geliştirmesi, yerel veya dünya çapında yapılan araştırma, sosyal sorumluluk projeleri ve yayınlara katkı sağlaması ve EMDR yönteminin gelişimi için katkıda bulunuyor olması beklenmektedir. Eğitimci adayının tüm gelişmeleri takip edebilmesi için en az bir yabancı dile (tercihen İngilizce) hâkim olması tercih edilmektedir. Tüm bu sürecin sonunda eğitimci adayının eğitimci olması için yeterli bulunmasının akabinde aday, dosyasını hazırlamak, gerekli eğitim videolarını çekmek, İngilizce altyazı ile videolarını tamamlamakla yükümlüdür. Ardından dosya, yurt dışında EMDR Avrupa Akreditasyon Komitesi'nce belirlenen yetkili kişiye gönderilmekte ve değerlendirme sonucu beklenmektedir. Bir EMDR eğitimcinin yetişebilmesi için öngörülen 8-10 yıllık süreç sonunda EMDR Avrupa Derneği tarafından onaylanması ile kişi "EMDR temel eğitimi eğitmeni" olabilmektedir. Bu sertifika belli koşulları yerine getirmek üzere beş yılda bir yenilenmektedir.
- (21) Yukarıda yer verilen unvanlara ilişkin sertifikalar EMDR Avrupa tarafından verilmekte ve tüm Avrupa'da geçerli olmaktadır. Ayrıca sertifikaya sahip bir kişi tüm dünyadaki EMDR projelerinde rol alabilmektedir. Bununla birlikte EMDR Avrupa kurallarına göre bir EMDR eğitimcinin kendi ülkesinden başka bir ülkede eğitim vermesi sınırlandırılmıştır. EMDR Avrupa'nın "*Eğitimin Düzenlenmesi, Avrupa'da EMDR Eğitimlerinin Sertifikasyon Kriterleri*" belgesinde (15 Mayıs 2013) aşağıdaki ifadeler bulunmaktadır:
- "Eğitimler eğitimcinin ülke sınırları içinde düzenlenmelidir. Eğer eğitimci, kendi ülkesi dışında eğitim vermek isterse, eğitim vermek istediği ülke EMDR Derneğinin onayını almak zorundadır. Bu koşul eğitimin duyurulmasından önce sağlanmalıdır. Eğitimin duyurulmasından önce konuyla ilgili yazılı bir karar metni alınmalıdır. Eğer bir anlaşmazlık ortaya çıkarsa her iki taraf EMDR Avrupa Yönetim Kuruluna başvurabilir".*
- (22) EMDR Derneği tarafından gönderilen konuya ilişkin yazıda bu ilke kararının en önemli gerekçesi, özellikle EMDR yönteminin yeni geliştiği ülkelerde yerel EMDR danışmanı ve eğitimcilerinin yabancı eğitimcilerle olan rekabetten kurtarılıp yerel eğitimcilerin yetişmesinin desteklenmesi olarak gösterilmektedir. EMDR Avrupa'nın belirlediği kurallar arasında yer almamakla birlikte DBE tarafından bu ilkenin istisnası olarak; ülkede bir felaketin olması ve çok sayıda terapist yetiştirecek EMDR eğitimcinin bulunmaması durumu gösterilmektedir. Böyle bir durumun var olup olmadığının belirlenmesi için de ülke EMDR Derneği'nin EMDR Avrupa tarafından yetkili kılındığı ifade edilmektedir. Türkiye'de, 2011 Van depremi sonrasında depremzedelerle ve Suriyeli göçmenlerle çalışacak terapistler için EMDR Derneği tarafından yabancı eğitimcilerin Türkiye'de eğitim vermesine izin verildiği belirtilmektedir.
- (23) Türkiye'de bir EMDR eğitimci bulunmakta olup, dosya mevcudu bilgilere göre bir diğer eğitimci ise Haziran 2016'da sertifikasını alacaktır. EMDR terapisi ise Türkiye'de hâlihazırda üç teşebbüs tarafından verilmektedir. Bunlar DBE, FİDE ve başvuru sahibi INDA olarak sıralanmaktadır. Her üç teşebbüs de psikolojik danışmanlık çatısı altında faaliyet göstermekte ve EMDR yöntemine ilişkin çalışmalarda bulunmaktadır. Söz konusu teşebbüslerin arasında sadece DBE'nin bünyesinde sertifikalı EMDR eğitimci yer almaktadır. Bu sebeple söz konusu teşebbüsler danışmanlarına EMDR terapisi uygulayabilse de EMDR Derneği kuralları gereğince INDA ve FİDE temel EMDR eğitimi verememektedir. Türkiye'de EMDR terapi yönteminin uygulanması ve EMDR eğitiminin verilmesi ile ilgili yukarıda ifade edilenlerden başka yasal bir düzenleme ve/veya bu alanlara ilişkin kural koyan/denetim yapan herhangi bir kamu kurum/kuruluşu bulunmamaktadır.

I.2. İlgili Pazar

I.2.1. İlgili Ürün Pazarı

- (24) Mevcut dosya kapsamında incelenen teşebbüsler psikolojik danışmanlık çatısı altında faaliyet göstermekte olup, başvuru konusu eylemler danışmanlık faaliyetlerinin bölümlerinden biri olan ve EMDR yöntemini uygulayacak yeni terapistler yetiştirmeyi amaçlayan EMDR eğitimi hakkındadır. Bu çerçevede ilgili ürün pazarı “EMDR eğitimi” pazarı olarak belirlenmiştir.

I.2.2. İlgili Coğrafi Pazar

- (25) İlgili hizmetin verilmesi, pazarlaması ve fiyatlandırılması tüm Türkiye genelinde benzer nitelik arz ettiğinden, ilgili coğrafi pazar “Türkiye” olarak tespit edilmiştir.

I.3. Yerinde İncelemede Elde Edilen Bilgi ve Belgeler

I.3.1. DBE'den Elde Edilen Belgeler

- (26) 06.01.2015 tarihinde yabancı bir eğitmenin Dernek YK Başkanı, INDA yetkilileri ve (.....)'e gönderilen “Masterclass in Turkey” konulu e-posta mesajında (Belge 1) aşağıdaki ifadeler bulunmaktadır⁹:

“Sevgili Emre,

EMDR Türkiye'nin başkanı olarak senin yetkinde olan bir konuda seni bilgilendirmek istedim, meslektaşım (.....) ve ben Ocak ayında sertifikalı terapistler için “EMDR’de Üst Seviye” çalıştayı yapmak için İstanbul’da olacağız. Bunun için INDA’dan davet aldım.(S... ve A... cc’de). Standartlar Komitesi tarafından belirtildiği üzere yurtdışından gelen yabancı eğitimciler ilgili ülke derneğini bilgilendirmek durumundalar. Dolayısıyla bu koşul sağlanmış oluyor.

Bu bir EMDR eğitimi olmayacak, zira EMDR Türkiye Derneği artık eğitim yapmamamı istedi. Bu kural sadece 1. ve 2. düzey temel eğitimler için geçerli.

Ben burada sadece Türkiye’de EMDR’nin bilgi ve pratiğini artıracak özel bir eğitimin verileceğini düşünüyorum ve çalıştayı sabırsızlıkla bekliyorum. Herhangi bir sorunuz olursa geri dönüş yapmaktan lütfen çekinmeyin.

Sizi İstanbul’da görmekten mutluluk duyacağım. ”

- (27) 08.01.2015 tarihinde aynı yabancı eğitmenin (.....),(.....) ve Dernek YK Başkanı’na gönderilen “Re: Turkey” konulu e-posta mesajı (Belge 2) aşağıdaki gibidir¹⁰:

“Sevgili (.....),

E-posta için teşekkürler.

Türkiye’de olan biten hakkında haberdar edilmemiştim. (.....TİCARİ SIR.....)

(.....), söylediklerini anladım ve (.....)’nin e-postasını okudum, bilgilendirdiğin için teşekkürler. Hiç bir şeyden haberdar değildim (.....)

EMDR Türkiye ve İnda arasında uzlaşma olmadan İnda’ya dönüş yapmayacağım. Talep olması halinde İstanbul’a eğitim veya çalıştay için dönmekten mutluluk duyarım.

Ümit ediyorum EMDR Türkiye Derneği gelecekte en iyi olur ve her şey yoluna girer.”

⁹ İngilizce aslından tercüme edilmiştir.

¹⁰ İngilizce aslından tercüme edilmiştir.

- (28) 08.01.2015 tarihinde (.....)'in, (.....)'a gönderdiği, Dernek YK Başkanı'ndan gelen iletiyi ve buna ilişkin kendi değerlendirmelerini içeren e-posta mesajına (**Belge 3**) aşağıda yer verilmiştir¹¹:

“Sevgili (.....),

Emre'den İnda'nın faaliyetlerine ilişkin (.....TİCARİ SIR.....) bir e-posta aldım. Anladığım kadarıyla halen onlarla çalışıyorsun, bu konuyla ilgili bilgi almanın senin için önemli olduğunu düşünüyorum.

Aşağıya Emre'nin e-postasının bir kısmını kopyaladım.

...

“Bir araya gelip gelemeyeceğimizi sadece bana sordular. İki kez buluşup akşam yemeği yedik. (.....TİCARİ SIR.....) Sonrasında yönetim kurulu üyeleriyle teker teker konuşmak istediler ve yaptılar. Bir şey değişmedi. Ardından EMDR Yahoo grubuna (1000 den fazla üye) bir sürü ileti yolladılar ve iletilerde, (.....TİCARİ SIR.....) onları organizasyonların ve eğitimin dışına itmeye, (.....TİCARİ SIR.....) Bu mektupları, e-posta gruplarını kullanarak bütün psikologlara yolladılar. (.....TİCARİ SIR.....)

(.....TİCARİ SIR.....)

...

EMDR terapisinin adında meydana getireceği zararı göreceğinden eminim.

Yeni görevinde başarılar ve 2015 yılında mutluluklar dilerim.”

- (29) 05.12.2015 tarihinde Dernek YK Başkanı imzasıyla EMDR Türkiye e-posta grubuna gönderilen iletide (**Belge 4**);

(.....TİCARİ SIR.....)

...

Yukarıdaki metinden de net olarak anlaşılacağı gibi, temel ilke; "Eğitimlerin, eğitimcinin kendi ülke sınırları içinde düzenlenmesi" gereğidir. Bu kısıtlamanın en önemli nedenleri; özellikle EMDR'in yeni geliştiği ülkelerde, ülke eğitimcilerinin ve danışmanlarının yetişmesine engel olmamaktır. Ülke Yönetim Kurulu onay koşulu, ancak bir zorunluluk durumu, örneğin doğal afetlerde eğitimci açığının oluşması veya ülkedeki eğitimcilerin yetersiz kalması gibi nedenlerle ilgilidir. Bu konuda karar alma yetkisi ülke EMDR Derneği Yönetim Kurulu'na verilmiştir.

Şu anda ülkemizde EMDR Eğitimlerinin karşılanamayacağı ölçüde bir doğal afet söz konusu değildir. EMDR Eğitimlerine talep karşılanabilmektedir. Ayrıca çok yakında iki eğitimci sertifikalarını alacaktır. EMDR Eğitimsi olarak ben ve mevcut EMDR Danışmanları ülkemizin değişik bölgelerinde EMDR Danışmanlarının ve giderek Eğitimcilerin yetişmesi için ciddi çaba harcamaktadır.

¹¹ İngilizce aslından tercüme edilmiştir.

16-17/284-127

İNDA Van depremi sonrası Eğitimci (.....)'i davet ederek iki EMDR-HAP Temel Eğitimi düzenledi. (.....) onay istedi. Felaketin büyüklüğünü düşünerek durumu değerlendirdik ve onay verdik. (.....TİCARİ SIR.....) ...”

denilmektedir.

- (30) Yukarıda yer alan iletinin ardından 12.12.2015 tarihinde INDA yetkilisi tarafından cevaben gönderilen e-posta mesajında aşağıdaki ifadeler kullanılmıştır:

(.....TİCARİ SIR.....)

- (31) Yukarıdaki e-postaya cevaben aynı gruba EMDR Derneği Yönetim Kurulu üyeleri tarafından gönderilen e-postalar (**Belge 5**) aşağıdaki gibidir:

ÜK: *Bu meselelerin çözümü için çabalarımı da bilen biliyor. Kimsenin "pasta paylaşma/para kazanma" meselesi için EMDR ortamını germeye hakkı yok.*

AÇ: *Fikrimi sorarsanız ben dışarıdan eğitimci getirilmesine karşıyım. Bugünkü sorunun da Türkiye’de sadece Emre hocanın eğitimci olmasından kaynaklandığını düşünüyorum. Yakın bir zamanda Ü... hanım ve A... hanım gibi arkadaşlarımız eğitimci olduklarında onlardan biriyle çalışmanız mümkün olacaktır. Ayrıca böyle bir Yönetmelik varken (.....) eğitime gelmeyi kabul etmesini de etik olarak uygun görmüyorum.*

- (32) 14.12.2014 tarihli **Belge 6**’da Dernek YK Başkanı tarafından INDA’ya cevaben EMDR Türkiye e-posta grubuna gönderilecek yazının Yönetim Kurulu üyelerinin bilgisine sunulduğu ve yazının söz konusu üyelerden ikisi tarafından uygun bulunduğu görülmektedir.

- (33) 15.12.2014 tarihli **Belge 7**’de Dernek YK Başkanı tarafından EMDR Derneği Yönetim Kurulu adına EMDR Türkiye e-posta grubuna gönderdiği ileti ve eklerinin ilgili kısımlarına aşağıda yer verilmiştir:

“... ”

EMDR Avrupa Kararı: Karar metni çok nettir. "Trainings should be organized within the trainer's national boundaries". Türkçesi de: "Eğitimler eğitimcinin kendi ülke sınırları içerisinde düzenlenmelidir". Yani esas olan budur. Bir eğitimci kendi ülkesinde eğitim vermelidir. Çok net. Bu kısıtlayıcı-yasaklayıcı bir karardır. Hemen her kuralın bazen istisnaları vardır. Nitekim E... kendisine Van depremi nedeniyle bir EMDR-HAP projesi olarak tanıtılan (yani katılımcılardan para alınmayan) ve kendisinin de para almayacağı bu projeye onay verip vermeyeceğimizi sordu. Felaketin büyüklüğünü göz önüne alarak hemen onay verdik. (.....), (.....) aramadan önce, İNDA'nın talebini aldığını, bizim onay verip vermediğimizi sordu. Verirsek (.....) önereceğini söyledi. Kendisine onay vereceğimizi söyledik. O da Eva'ya ilettili. (.....TİCARİ SIR.....).

(.....TİCARİ SIR.....). Üye ülkenin onayını alma zorunluluğu, kuralın dışına çıkmaya zorlayan durumlar varsa buna ülke derneğinin karar vermesinin uygun görülmesiyle ilgilidir. Şu anda zorlayıcı bir neden gözükmemektedir. Sürecin detaylarını ekte bulabilirsiniz.”

- (34) Söz konusu e-postanın ekinde birisi INDA yetkilisine hitaben diğeri, EMDR Türkiye e-posta grubuna hitaben yazılmış iki yazı bulunmaktadır. Bu yazıların esası yukarıda ifade edilen EMDR Avrupa'nın ilke kararına ilişkin yorumlardan oluşmakta olup farklı kısımlarına aşağıda yer verilmiştir:

- INDA yetkilisine hitaben yazılan yazı:

"EMDR Europe Derneği kararı doğrultusunda, yurtdışından bir eğitimcinin gelmesini o ülkede EMDR eğitimci ve danışmanlarının yetişmesini desteklemeyeceği için uygun bulmuyoruz. Bu durumda ilerde ülkemizde EMDR Temel Eğitimlerini düzenlemek isterseniz, eğer kabul ederlerse, yurt içindeki eğitimcilerden eğitim vermelerini talep edebilirsiniz."

- EMDR Türkiye grubuna hitaben yazılmış yazı:

“ ...

"İNDA: "...Eğitmen aday olarak gösterdiği diğer iki kişi de hâlihazırda dernek yönetimi üyesidir".

Yakında EMDR Eğitmeni sertifikalarını alacak olan A.Y. ve Ü.K.'yi desteklediğim doğrudur. (.....TİCARİ SIR.....). EMDR Eğitmen adaylarını EMDR Eğitmenleri seçer. Çünkü EMDR Eğitmen adayları, EMDR Eğitmenleri ile yakın ilişki içinde yetişiyor.

...”

EMDR Avrupa Genel Kurul'un "yabancı eğitimcilerle" ilgili ilke kararını delip, İNDA'ya veya herhangi bir kuruma veya yabancı eğitimciye onay vermesi demek, her kuruma ve yabancı eğitimciye bu onayı vermek demektir. Bu yapılırsa, o zaman EMDR Avrupa bu kısıtlama kararını neden aldı? EMDR Avrupa, EMDR'in üye ülkelerde gelişiminin yerel Terapistler, Danışmanlar ve Eğitimcilerle mümkün olabileceğini ve bunun desteklenmesi gerektiğine inanır. Tersine bir karar; EMDR Eğitimlerinin kalitesinin korunamaması, EMDR Sertifikalı Terapistlerin, Danışmanların ve Eğitimcilerin yetişememesi, alanın doğru dürüst eğitim ve süpervizyon almamış kişilerle dolması ve haksız rekabetin oluşmasıdır.

(.....TİCARİ SIR.....)

- (35) 26.11.2014-10.12.2014 arasındaki tarihlere ait **Belge 8**'de INDA'nın bir çalışanının, mezkur şirket tarafından düzenlenecek çalışmaya konuşmacı olarak yabancı eğitimci davet ettiği, eğitimcinin INDA'yı Dernek YK Başkanı'na sorduğu görülmektedir. YK Başkanı'nın bu e-postaya cevaben INDA hakkında açıklamalar yapması ile eğitimcinin çalışmaya gelmekten vazgeçtiği anlaşılmıştır. Konuya ilişkin yazışmalara aşağıda yer verilmektedir¹²:

- INDA çalışanı-Yabancı Eğitimci

"İnda olarak İstanbul'da düzenleyeceğimiz bir çalıştay için EMDR terapisti araştırmaktayız. İsminiz ve iletişim bilgileriniz (.....) tarafından önerilmiştir. ...

EMDR ve Çocuklar çalıştayını organize etmek için sizi davet etmemiz halinde böyle bir eğitimin bütçesi ne kadar olabilecektir? Konu ile ilgili şartlarınız nelerdir? Bu çalışmaya katılacak terapistlerin EMDR hakkındaki yeterlilik düzeyleri ne olmalıdır?"

¹² İngilizce aslından tercüme edilmiştir.

16-17/284-127

- Yabancı Eğitimci –Dernek YK Başkanı

“Sevgili Emre,

Bana e-posta gönderen aşağıdaki grubu tanıyor musun? Onlarla çalışıyor musunuz? ...”

- Emre KONUK- Yabancı Eğitimci

“... İNDA ile hikâyemiz şu şekildedir: birlikte yaklaşık 10 sene çalıştık. (.....TİCARİ SİR.....). 2011 yılında Van depreminin akabinde, E...’yi, bir EMDR-HAP eğitimi vermesi için çağırdılar. E... izin istedi. Biz de tamam dedik. (.....TİCARİ SİR.....). Bu olaylardan beri İNDA sürekli olarak EMDR temel eğitimlerini vermek için bir eğitimci çağırılmayı talep etmektedir. EMDR Avrupa’ya da başvuruda bulundular. EMDR Avrupa’nın cevabı bu sorunun ulusal dernek ile çözüme kavuşturulması gerektiği oldu. Biz EMDR Avrupa’nın 2013 tarihli Kurul kararı uyarınca bu taleplerini reddettik.

Dolayısıyla karar sizin.”

- Yabancı Eğitimci-Dernek YK Başkanı

“Sevgili Emre,

Açıklamaların için teşekkür ederim. Durumu anlamam bakımından çok açıklayıcı oldu. Sizinle çalışmaktan her zaman memnuniyet duyduğumu belirtmek isterim. Gelecekte de birlikte çalışacağımızı umut ediyorum. Bu davete karşılık, onlarla çalışmaya uygun olmadığımı belirteceğim...”

(36) 04.12.2014 tarihli **Belge 9**'da Dernek YK Başkanı'na, asistanı tarafından EMDR Derneği karar defterine işlenecek Yönetim Kurulu kararları gönderilmektedir. Bu kararlardan birisi “İNDA'nın Eğitim Talebi değerlendirmesine Emre Konuk'un bir yanıt hazırlamasına karar verildi. “Yarıta ülkemizde 2 adet daha EMDR Eğitimcinin yetişmekte olduğunun vurgulanmasına karar verildi” şeklindedir.

(37) **Belge 10**'da EMDR Derneği Yönetim Kurulu üyeleri arasındaki yazışmada aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

“SÖ: isteyen meslek örgütleri ülkemizdeki sertifikalı eğitimcilerden yardım alarak EMDR eğitimi düzenleyebilirler. Ancak yurtdışından eğitimci talebine, doğal afet-felaket durumlarında ülkemizdeki eğitimciler yetmediğinde EMDR Avrupa'nın da ortak kararı doğrultusunda izin verilmektedir. İNDA'nın yaptığı başvuruya, ülkemizdeki sertifikalı eğitimcilerle EMDR eğitim düzenleyebileceği kendilerine yönetim kurulu kararıyla bildirilmiştir. Bu vesileyle İNDA ya da başka bir kurum eğer isterlerse ülkemizdeki eğitimcilerle EMDR eğitimi düzenleyebilirler.

AY: Güzel bir öneri S. Hanım.

Dernek YK Başkanı: Sevgili Arkadaşlar, Özellikle S Hanım'ın uyarılarını dikkate alarak metni yeniden düzenledim. Gerek içerik, gerek biçim-üslup açısından bir kez daha lütfen gözden geçirin.”

- (38) INDA tarafından 17.11.2014 tarihinde EMDR Türkiye e-posta grubuna gönderilen “EMDR Eğitimleri ve Kamuoyuna Bilgilendirme” başlıklı yazıya cevaben Dernek YK Başkanı'nın Yönetim Kuruluna gönderdiği e-postada (**Belge 11**) aşağıdaki ifadelere yer verilmektedir:

“INDA: 1999 İzmit depremi sonrası, İNDA kurucularından HY'nin de yönetim kurulu üyesi olduğu TPD İstanbul Şubesi'nin girişimleri ile başlatılan EMDR çalışmalarına ekip olarak uygulama-eğitim-araştırma süpervizyon gibi çeşitli alanlarda katkımızı sürdürdük ve sürdürmekteyiz. 2009 yılında DBE'den ayrılmamız ve EMDR Derneği'nin kurulmasıyla da araştırma-eğitim-süpervizyon çalışmalarımızı INDA bünyesinde devam ettirmeye çalışıyoruz. Ancak eğitim çalışmalarımız, şu an Türkiye'deki tek eğitmen, EMDR eğitimi veren tek özel kurumun sahibi ve EMDR Derneği başkanı ile yönetim kurulu tarafından çeşitli girişimlerle durdurulmuştur. Yaklaşık son bir yıldır verdiğimiz uğraşlara karşın, EMDR Avrupa'nın "kendi ülkesinden başka bir ülkede eğitim verecek eğitmenlerin, eğitim vereceği ülkenin yerel EMDR derneğinin onayını almalıdır" ibaresi baz alınarak yabancı eğitmenlerin yurtiçinde eğitmen yetişmesine engel teşkil edeceği gerekçesi ortaya konmuştur ve eğitimlerimiz engellenmiştir. (.....TİCARİ SIR.....).

Dernek YK Başkanı: İNDA'nın yazısını okudunuz. (.....TİCARİ SIR.....).

YK adına bir yazı hazırlayacağım ve size göndereceğim.”

- (39) Dosya mevcudu bilgilere göre 23.09.2014 tarihinde INDA tarafından, Aralık 2014'te planladıkları EMDR eğitimi için ilgili Dernek'ten yabancı eğitmen onayı talep edilmiş olup, Dernek YK Başkanı bu talebe karşılık olarak yazdığı mektubu yönetim kurulu üyelerinin bilgisine sunmuştur. Bu mektuba ilişkin olarak bir yönetim kurulu üyesi ile Başkan arasında geçen birebir yazışmaya aşağıda yer verilmiştir (**Belge 12**):

“AY: ben mektup üzerinde biraz değişiklik yaptım.

Dernek YK Başkanı: Eğer senin önerini İNDA kabul edecek olursa durum şöyle gelişecek: İNDA eğitimler düzenleyecek, bana ve sizlere "gelin eğitimleri verin" diyecek. Bir yılda 10 eğitim düzenleyecekler. Biz, atıyorum, "5 tanesine katılırız, diğerlerine yetişemeyiz" diyeceğiz. Onlar da "eh geri kalanları E... versin" diyecekler. (.....) bize başvuracak. Olmaz dersek, "o zaman biz de dışardan getirelim" diyecekler. Yapamazsınız, diyemeyeceğiz. Kısacası bir sorunu çözmek için bulduğumuz çarenin kendisi ciddi problem doğuracak. Eski deyimle, "kabil-i tatbik değil".

(.....TİCARİ SIR.....)

- (40) Dernek YK Başkanı tarafından INDA'nın yabancı eğitmen talep ettiği yazısına 11.11.2014 tarihinde gönderilen cevapta (**Belge 13**);

“İNDA ekibi olarak yurt dışından davet edeceğimiz EMDR Eğitmeni (.....) aracılığı ile EMDR Temel Eğitimleri düzenleme isteğinizi EMDR Dernek Yönetim Kuruluna iletiniz. Bu talebinizi Yönetim Kurulu olarak son toplantımızda görüştük.

Türkiye’de EMDR eğitimleri vererek EMDR camiasını genişletme ve güçlendirme isteğinizi olumlu karşılamakla birlikte, EMDR Europe Derneği kararı doğrultusunda, yurtdışından bir eğitimcinin gelmesini o ülkede EMDR eğitimci ve danışmanlarının yetişmesini desteklemeyeceği için uygun bulmuyoruz. Bu durumda ilerde ülkemizde EMDR Temel Eğitimlerini düzenlemek isterseniz, eğer kabul ederlerse, yurt içindeki eğitimcilerden eğitim vermelerini talep edebilirsiniz. ...”

denilmiştir.

- (41) Dernek YK Başkanı'na asistanı tarafından 24.10.2014 tarihinde (.....TİCARİ SIR.....) ifadelerini içeren e-posta gönderilmiştir.
- (42) **Belge 14**'te INDA'nın yabancı eğitimci getirme hususunda EMDR Derneği'nin Yönetim Kurulu üyeleriyle yaptıkları birebir görüşmeleri söz konusu üyelerin paylaştığı ve bu konuda olumsuz görüş beyan ettiklerine ilişkin yazışmalar yer almaktadır.
- (43) **Belge 15**'te Dernek YK Başkanı'na asistanı tarafından gönderilen e-postada 09.10.2014 tarihinde yapılacak Dernek Yönetim Kurulu toplantısının gündem maddelerinden birisinin “İNDA'nın eğitim talebinin değerlendirilmesi” olduğu görülmektedir.
- (44) **Belge 16**'da EMDR Avrupa tarafından INDA'nın başvurusuna verilen cevap yer almaktadır. Anılan metin aşağıdaki gibidir¹³:

(.....TİCARİ SIR.....)

- (45) **Belge 17**'de yer alan EMDR Avrupa tarafından (.....)'a gönderilen yazı aşağıdaki gibidir¹⁴:

(.....TİCARİ SIR.....)

- (46) **Belge 18**'deki EMDR Avrupa tarafından DBE'ye gönderilen yazıya aşağıda yer verilmektedir¹⁵:

(.....TİCARİ SIR.....)

¹³ İngilizce aslından tercüme edilmiştir.

¹⁴ İngilizce aslından tercüme edilmiştir.

¹⁵ İngilizce aslından tercüme edilmiştir.

16-17/284-127

- (47) **Belge 19**'da 16.01.2014 tarihinde Dernek YK Başkanı tarafından yabancı eğitime gönderilen mektup bulunmaktadır. İlgili kısımlarına aşağıda yer verilmiştir¹⁶:

“İki yıl önce, İNDA Danışmanlık Merkezi'nin Van depremi dolayısıyla düzenleyeceği bir sosyal sorumluluk projesinde görev almak üzere davet aldığınızı ve bu projede görev almanızın uygun olup olmadığını sormuştunuz. Bu girişimi olumlu bulmuş ve onay vermiştik. (.....TİCARİ SIR.....)

Bildiğiniz üzere eğitime ilişkin EMDR Avrupa Derneği'nin kararına göre:

Eğitimler eğitimcinin ülke sınırları içinde düzenlenmelidir. Eğer eğitimci kendi ülkesi dışında eğitim vermek isterse, eğitim vermek istediği ülke EMDR Derneğinin onayını almak zorundadır. Bu konu eğitimin duyurulmasından önce halledilmelidir. Eğitimin duyurulmasından önce konuyla ilgili yazılı bir karar metni alınmalıdır. Eğer bir anlaşmazlık ortaya çıkarsa her iki taraf EMDR Avrupa Yönetim Kuruluna başvurabilir. (EMDR Eğitimlerinin Organizasyonu ve Avrupa İçinde Sertifikasyonuna İlişkin Kriterler)

Bu kararın en önemli gerekçesi, özellikle EMDR'ın geliştirmekte olduğu ülkelerde yerel eğitimcilerin ve danışmanların gelişimini desteklemektir. EMDR Türkiye Yönetim Kurulu tarafından, (.....TİCARİ SIR.....) ilk eğitimci adayı yakında eğitimini tamamlayacaktır. Bu yaklaşımın, EMDR eğitimlerinin kalitesini arttıracaklarını, danışmanların ve eğitimcilerin yeterliliğini yüksek standartlara ulaştıracaklarını düşünmekteyiz. Böylece EMDR eğitimlerinin kalitesinin kontrolü çok daha kolay olacaktır.

EMDR Türkiye olarak EMDR HAP (İnsani Yardım Programları) programlarını desteklemekteyiz. Gelecekte sizi HAP programları için burada görmekten memnuniyet duyarız. İNDA Danışmanlık Merkezinin, EMDR Avrupa ve Türkiye'nin etik kriterlerine, amaçlarına ve görevlerine uygun olarak EMDR'ın gelişimine sağlayacakları katkıları görmekten dolayı mutluluk duyarız. Bu doğrultuda, EMDR temel eğitimleri düzenlemek isterlerse biz de yardım edebiliriz.

Türkiye'de EMDR gelişimine katkı sağladığınız için teşekkür ederiz. Sonraki süreçte katkılarınızın devam etmesini temenni etmekteyiz.

...

EMDR Türkiye Başkanı”

- (48) Dosya mevcudu bilgilere göre İNDA, yabancı eğitime gönderilen mektup sonrasında, 29.01.2014 tarihinde, EMDR Derneği'nden bu mektuba ilişkin bilgilendirme yapılmasını istemiştir. Bu talebe cevaben EMDR Derneği 18.02.2014 tarihli EMDR Avrupa'nın yabancı eğitimcilerin ülkeleri dışında verecekleri eğitimlerde o ülkenin EMDR Derneği'nin onayını almasına yönelik kuralın genel bir açıklamasını içeren yazıyı göndermiş, İNDA buna karşılık yazıda belirtilen bazı hususlara ilişkin sorular sormuştur. Bu sorulara EMDR Derneği tarafından 13.04.2014 tarihinde **Belge 20**'de yer alan cevaplar verilmiştir. Anılan cevapların ilgili kısımları aşağıdaki gibidir:

¹⁶ İngilizce aslından tercüme edilmiştir.

16-17/284-127

“ ...

Soru: Aynı tarihli yazınızda belirtilen "EMDR Derneğinin katılım için öngördüğü kriterlere uymadığınızı belirledik." iddiasının kanıtlarının paylaşılması. İddia edilen bu tespitle ilgili derneğin düzeltme için "varsa" tarafımıza gönderdiği ihtarnamenin iletilmesini.

Cevap: EMDR 1. Düzey Temel Eğitiminin katılım koşularından biri; katılımcının en az 2 yıldır alanda danışan görüyor olması veya 150 saat seans yapması, en az 25 danışan görmüş olması ve halen danışan görüyor olmasıdır. Yönetim kurulu olarak bizi verdiğiniz eğitimle ilgili olarak kaygılandırıran noktalar şunlar oldu:

- INDA'nın EMDR Eğitim duyurularında katılım koşulu olarak yalnızca 1 yıl deneyim aranması

...”

(.....TİCARİ SIR.....)

- Kendi kaynaklarınızı kullanma isteğiniz sonucu, EMDR Avrupa'nın kurallarını çiğneyerek dışardan eğitimci getirmek zorunda kaldınız. (.....TİCARİ SIR.....).

- (.....) eğitiminizi bir sosyal sorumluluk projesi olarak sundunuz. (.....) Yönetim Kurulundan sizin bu sözünüze inanarak onay istedi. (.....TİCARİ SIR.....)

- (49) **Belge 21**'de Dernek YK Başkanı tarafında yönetim kurulu üyelerine gönderilen “(.....) Cevap” konulu e-posta mesajında aşağıdaki ifadeler yer verilmektedir:
- (50) (.....)'nin INDA'ya cevabı. (.....TİCARİ SIR.....) EMDR Europe INDA'ya Dernekle iletişim kurmasını öneriyor. ... Genel Kurul'da ne derlerse desinler cevaplarımız ikna edici olacaktır bu durumda. Yeter ki yeter sayıda orada olalım.
- (51) EMDR eğitimi almak isteyen bir psikoloğun EMDR Derneği'ne gönderdiği 27.01.2014 tarihli eğitim ile ilgili konulu e-postasına aşağıda yer verilmektedir (**Belge 22**):

“YB: Eğitimler hakkında bilgi almak istiyordum...

EMDR Derneği: EMDR Derneğinde temel eğitim verilmemektedir.

Şu an Türkiye'de 2 firma vermektedir. Onlar ile irtibata geçebilirsiniz gerekli bilgileri alabilirsiniz.

Bir firmanın adı DBE Davranış Bilimleri Enstitüsü diğer firma ise INDA Danışmanlık'tır.”

- (52) **Belge 23**'te Dernek YK Başkanı'nın yönetim kurulu üyelerine gönderdiği soru cevap şeklindeki mektup yer almaktadır. Mektupta aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

SORU:

(.....TİCARİ SIR.....)

16-17/284-127

CEVAP:

Düşündüğünüz eylemin dayanaklarını bir kez daha tekrarlıyayım: EMDR Avrupa şöyle diyor: "Bir eğitimci ancak kendi ülkesinde eğitim verebilir. Başka bir ülkede verecekse o ülkenin EMDR Derneği YK'dan onay (consent) alır. Çatışma (conflict) çıkarsa bas vuru mercii EMDR Avrupa'dır". Onay verilmezse bir gerekçe de gerekmiyor.

...

SORU:

"Eğer eğitimsel anlamda bir usulsüzlük varsa o zaman İnda eğitimlerine müdahale edilebilir". İnda'nın verdikleri sertifikalar EMDR-TR tarafından onaylanmadı. Toplantılardan birinde böyle bir karar almıştık diye hatırlıyorum- tüzükte nasıl? Sanırım birkaçı derneğe üye olmak için başvurdu, biz de onayladık. Bu dernek tüzüğüne uygun muydu? Bundan sonra bu tür sertifikası olanlara ne yapmak lazım?

CEVAP:

Derdimiz eğitimlerin kalitesi değil. Eğitimi (.....) veriyor, o da tanınan bilinen bir insan. Level 1 ve Level 2 eğitimlerinin sertifikasını Eğitimci imzalıyor ve bu yeterli...

(.....TİCARİ SIR.....)

- (53) "İNDA SORUNU: DERNEKLER VE EĞİTİMCİLER" başlıklı yazıda Dernek YK Başkanı Türkiye'de EMDR eğitimine ilişkin durumu kendi ifadeleriyle anlatmakta, yaşanan problemlere ilişkin ise detaylı açıklamalar sunmaktadır. İNDA ile EMDR Derneği arasında yaşanan olayı aşağıdaki şekilde ifade etmektedir (**Belge 24**):

"2010'da (.....), (.....), (.....), (.....) ve (.....) DBE'den (.....TİCARİ SIR.....) ayrıldı ve İNDA'yı kurdular. 2011 Van depremi nedeniyle, bir sosyal sorumluluk projesi olarak 2012'de EMDR Eğitimi vermek istediler. Anlaştıkları eğitimci (.....) kural gereği Yönetim Kurulunun onayını istedi. Sosyal sorumluluk projesi olduğunu ve eğitimin Van'da düzenleneceğini söyledi. Onay verildi. Sonra ikinci bir eğitim düzenlendi. (.....TİCARİ SIR.....). (.....) ile temasa geçildi. EMDR Avrupa Standartlar Komitesi ve Yönetim Kurulunun 15.05.2013 tarihli yönergesi kendisine hatırlatıldı ve (.....) eğitimlerine son verdi."

- (54) Dernek YK Başkanı tarafından yazılan açıklamaların sonuç bölümünde ise;

"3. İNDA'nın talep ettiği ayrıcalık kendisine tanındığı takdirde, pek çok kuruluş (dernekler, devlet kurumları, danışmanlık merkezleri, şahıslar vs.) aynı talepte bulunacaktır. Bu durum EMDR Avrupa'nın söz konusu yönergeyle dile gelen hedeflerin dikkate alınmaması anlamına gelecektir.

4. Kişilerin EMDR Avrupa kararlarının çiğnenmesini Yönetim Kurulumuzdan talep ederken, EMDR Avrupa'ya çok sağlam gerekçelerle gidilmesi gerektiğini bilmeleri gerekir. EMDR Avrupa'ya EMDR Terapistleri değil, ülkeler üyedir. İtirazlar 30 üyenin oybirliği ile alınan kararlarına yönelik olacaktır."

şeklinde ifadeler bulunmaktadır.

- (55) **Belge 25**'te bulunan 14-19.03.2012 tarihli yazışmalarda, INDA'nın Van depremi sonrasında yabancı bir eğitmenden eğitim talebi ile ilgili INDA yetkilisi, yabancı eğitmen, (.....), Dernek YK Başkanı ve Yönetim Kurulu üyeleri arasında geçen yazışmalar yer almaktadır:

- INDA-Yabancı eğitmen (IF):

“... EMDR eğitmeni olduğunuzu görünce sizinle iletişime geçmek istedim... Ben ve ekibim yakın zamanda gerçekleşen Van depremi (eminim duymuşsunuzdur) için gönüllü çalışma yapıyoruz. Bu çalışmanın bir parçası olarak, kurduğumuz NGO çatısı altında travmalarla ilgili eğitim vermek istiyoruz. (.....TİCARİ SIR.....).

Bu çerçevede sizi Türkiye’de bir EMDR eğitiminde görmekten mutluluk duyarız.

...

Umarız sizinle çalışma ayrıcalığını yakalarız.”

- (.....) (EMDR Avrupa Başkanı)-INDA:

“E-postanızı sizinle iletişime geçmemi isteyen IF’den aldım. Kendisi, yoğun iş programından dolayı Türkiye’ye EMDR eğitimi vermek üzere gelemeyeceğini ilettili.

(.....TİCARİ SIR.....).

- Dernek YK Başkanı-Yönetim Kurulu üyeleri:

Arkadaşlar Selam,

(.....TİCARİ SIR.....).

Bir dernek kurduklarını ve Van'da eğitim için gelip gelemeyeceğini sorar.

(.....) istemez ve bana ve (.....)'ye yazar.

(.....) önce (.....)'e yazar ve ekibin eskiden DBE ile çalıştığını ve şimdi yeni bir merkez ve dernek kurup eğitim vermek istediklerini söyler.

(.....)'e de aşağıdaki mektubu yazar. Özetle: Benim HAP Projesi ve non-profit bir proje olmak kaydıyla bu eğitimi verebileceğimi, beni istemezlerse onları başka bir eğitimciyle buluşturabileceğini söyler.

Daha önce (.....) Bey aracılığı ile VAN'da 10 kişiyi eğittiğimizi, onları VAN'daki projede kullanabileceklerini söylemişim.

Birazdan (.....)'e yazıp bunu hatırlatacağım ve kar amacı gütmeyen bir projede eğitimci olarak çalışabileceğimi söyleyeceğim.

(.....TİCARİ SIR.....)

16-17/284-127

- Dernek YK Başkanı-İNDA (Bilgi (.....)):

“Van’da profesyonellere yönelik bir EMDR eğitimi vermeyi planladığınızı öğrenmekten memnuniyet duydum. Bu eğitimi vermek benim için bir zevk olacaktır. Eminim EMDR Türkiye Derneği yönetim kurulu üyeleri de bu projeyi destekleyecektir.

Diğer taraftan, bir eğitim düzenlemek zaman alacağından, projenizde, Van’da bulunan, daha önceden eğitim verdiğimiz 10 profesyonelden yararlanabilirsiniz.”

- (56) **Belge 27**'de eğitim organize etmek isteyen bir kişiye Dernek YK Başkanı'nın asistanı tarafından aşağıdaki cevap verilmiştir:

(.....TİCARİ SIR.....)

I.3.2. EMDR Derneği'nden Elde Edilen Belgeler

- (57) 09.01.2014 tarihli Dernek Yönetim Kurulu kararında aşağıdaki ifadeler bulunmaktadır (**Belge 28**):

“(.....) son 1 yıl içinde Van Depremi için sosyal sorumluluk kapsamında verdiği eğitimler için teşekkür edilmesine ve kriz durumu ortadan kalktığı için EMDR Avrupa ilke kararlarının hatırlatılmasını içeren bir mektubun email olarak gönderilmesine karar verildi.”

- (58) **Belge 29**'da yer alan Derneğin 01.03.2014 tarihli Yönetim Kurulu kararları arasında *“İNDA Danışmanlıktan gelen mektuba Emre KONUK'un bir cevap hazırlaması ve Yönetim Kurulu ile paylaşması ...”* kararı yer almaktadır. Derneğin 10.04.2014 tarihli kararları arasında *“Emre Konuk tarafından Yönetim Kurulu'na danışılarak hazırlanan ve Yönetim Kurulu tarafından onaylanan cevap mektubunun SÖ'ye gönderilmesine karar verilmiştir.”* ifadelerine yer verilmiştir (**Belge 30**). Derneğin 09.09.2014 tarihli Yönetim Kurulu kararında *“İNDA'nın Eğitim Talebi değerlendirmesine Emre Konuk'un bir yanıt hazırlamasına ve yanıtta “ülkemizde 2 adet daha EMDR Eğitmeninin yetişmekte olduğunun” vurgulanmasına karar verildi.”* ifadeleri geçmektedir (**Belge 31**).

I.4. Değerlendirme

- (59) İNDA tarafından Kurumumuza yapılan başvurunun esasını, EMDR Derneği'nin, İNDA'nın EMDR eğitimi vermek üzere yabancı eğitmen getirmesini engelleyerek teşebbüsün bu alandaki faaliyetlerini zorlaştırmak suretiyle 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ve hâkim durumda bulunan DBE'nin EMDR eğitimi alanında bağlama uygulaması yapmak suretiyle 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesini ihlal ettiği iddiaları oluşturmaktadır.
- (60) 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinde *“Belirli bir mal veya hizmet piyasasında doğrudan veya dolaylı olarak rekabeti engelleme, bozma ya da kısıtlama amacını taşıyan veya bu etkiyi doğuran yahut doğurabilecek nitelikte olan teşebbüsler arası anlaşmalar, uyumlu eylemler ve teşebbüs birliklerinin bu tür karar ve eylemleri hukuka aykırı ve yasaktır.”* düzenlemesi yer almaktadır. Aynı maddenin ikinci fıkrasının (d) bendinde, *“Rakip teşebbüslerin faaliyetlerinin zorlaştırılması, kısıtlanması veya piyasada faaliyet gösteren teşebbüslerin boykot ya da diğer davranışlarla piyasa dışına çıkartılması yahut piyasaya yeni gireceklerin engellenmesi”* yasak hallere örnek olarak verilmektedir. Bu doğrultuda, başvuruda ileri sürülen EMDR Derneği'nin aldığı Yönetim Kurulu kararıyla başvuru sahibinin yabancı eğitmen getirmesini engellediği ve böylece piyasadaki faaliyetlerinin zorlaştığı iddiaları 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinin ikinci fıkrasının (d) bendinde düzenlenen yasak ile benzerlik göstermektedir.

16-17/284-127

- (61) Başvuru sahibi tarafından ayrıca, hâkim durumda bulunan DBE'nin düzenlediği EMDR eğitimlerinde katılımcıları, teşebbüs tarafından yayımlanan EMDR kitapları ve satılan EMDR cihazlarını almaya, DBE tarafından düzenlenen diğer etkinliklere (eğitimler, çalıştaylar, EMDR süpervizyon seansları gibi) katılmaya zorlamak suretiyle 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesini ihlal ettiği iddia edilmektedir. 4064 sayılı Kanun'un 6. maddesinde "*Bir veya birden fazla teşebbüsün ülkenin bütününde ya da bir bölümünde bir mal veya hizmet piyasasındaki hâkim durumunu tek başına yahut başkaları ile yapacağı anlaşmalar ya da birlikte davranışlar ile kötüye kullanması*" yasaklanmaktadır. Anılan maddenin ikinci fıkrasının (c) bendinde bir mal veya hizmetle birlikte diğer mal veya hizmetin satın alması gibi alım satım şartlarına ilişkin sınırlamalar getirilmesi kötüye kullanma hallerine örnek gösterilmektedir. Bu çerçevede başvuru dilekçesinde belirtilen söz konusu iddialar 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesinin ikinci fıkrasının (c) bendinde yasaklanan haller ile benzerlik taşımaktadır.

1.4.1. 4054 sayılı Kanun'un 4. Maddesi Bakımından Değerlendirme

- (62) 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında dışlayıcı nitelikte bir teşebbüs birliği kararının söz konusu olabilmesi için öncelikle başvuru konusu EMDR Derneği'nin teşebbüs birliği olup olmadığının değerlendirilmesi gerekmektedir.

1.4.1.1. EMDR Derneği'nin Teşebbüs Birliği Niteliği

- (63) 4054 sayılı Kanun'un "Tanımlar" başlıklı 3. maddesinde teşebbüs, "*piyasada mal veya hizmet üreten, pazarlayan, satan gerçek veya tüzel kişilerle, bağımsız karar verebilen ve ekonomik bakımdan bir bütün teşkil eden birimler*" olarak tanımlanmıştır. Bu doğrultuda, 4054 sayılı Kanun'da geniş bir teşebbüs tanımı kabul edildiği görülmektedir. Tanım çerçevesinde, bağımsız olarak ekonomik bir faaliyet yürüten psikolog ve psikiyatrlar teşebbüs niteliğini haizdir. Aynı kanun maddesinde "*Teşebbüslerin belirli amaçlara ulaşmak için oluşturduğu tüzel kişiliği haiz ya da tüzel kişiliği olmayan her türlü birlik*" teşebbüs birliği olarak tanımlanmıştır. EMDR Derneği, EMDR terapi yönteminin yaygınlaştırılması ile bu alandaki mesleki dayanışma ve gelişimi sağlamayı amaçlayan tüzel kişiliğe sahip bir özel dernek statüsündedir. Bu itibarla bahse konu derneğin teşebbüs birliği olduğu anlaşılmaktadır.

1.4.1.2. EMDR Derneği Yönetim Kurulu Kararlarının Teşebbüs Birliği Kararı Niteliği

- (64) Teşebbüs birlikleri, üyeleri arasındaki rekabetin kısıtlanmasına çeşitli şekillerde zemin hazırlayabilmektedir. Teşebbüsler bir araya gelerek bilgi değişimini maksimum düzeye çıkarabilmekte ve farklı menfaatleri tatmin edebilecek nitelikte kararların oluşmasına imkân verebilmektedirler. Anlaşmadan farklı olarak kararlarda, karşılıklılık ve tarafların mutlak surette uyuşmuş olmaları şartları aranmamakta, sadece çoğunluğun oluşması yeterli sayılabilmektedir.
- (65) Başvuru konusu iddia, EMDR Derneği'nin aldığı yönetim kurulu kararları vasıtasıyla başvuru sahibinin faaliyetlerini zorlaştırdığına ilişkindir. Elde edilen bilgi ve belgeler çerçevesinde anılan Derneğin ülkemizde EMDR eğitimi ile ilgili esasları belirleyen ve bu terapiyi uygulayanların üye olabildiği tek yapılanma olduğu görülmektedir. Yukarıda da açıklandığı üzere, Türk EMDR Derneği, EMDR Avrupa'nın üyesi konumunda olup kendisini bu derneğin kurallarını uygulama yükümlülüğü altında görmektedir. Keza EMDR Avrupa, EMDR terapisi anlamında Avrupa ülkelerinin EMDR derneklerinin üyesi olduğu bir federasyon niteliğinde bulunmakta ve EMDR eğitim ve hizmetine ilişkin bütün üyelerini bağlayıcı düzenlemeler yapabilmektedir.

16-17/284-127

- (66) Başvuru konusu, yabancı bir eğitmenin ülkesi dışında vereceği eğitimlerde, eğitimin verileceği ülke EMDR Derneği'nin onayının alınmasının şart koşulduğu EMDR Avrupa'nın düzenlemesi uyarınca verilmesi gereken onayın EMDR Derneği'nin yönetim kurulu tarafından verildiği ve bu kararın yabancı eğitmenleri ve EMDR Derneği'nin üyelerini bağladığı anlaşılmaktadır. İlaveten EMDR Derneği'nin Tüzüğü'ne bakıldığında yönetim kurulunun görev ve yetkileri arasında *"EMDR Sertifika ve Akreditasyonuna yönelik eğitimlerin kimler tarafından verilebileceğinin ölçütlerini belirlemek, EMDR Eğitimlerinin standartlarını, içeriklerini, formatlarını, sürelerini ve eğitimlerde kullanılacak manuellere içeriklerinin hazırlanmasını üstlenmek, bunları zaman içinde yenilemek, gözden geçirmek"* sayılmaktadır. Bu doğrultuda EMDR Derneği Yönetim Kurulu kararlarının bütün üyelerine ve duruma göre değişen bazı üçüncü kişilere uygulanma gücüne sahip olduğu görülmektedir. Dolayısıyla derneğin Yönetim Kurulu kararlarının 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi çerçevesinde teşebbüs birliği kararı niteliği taşıdığı değerlendirilmektedir.

1.4.1.3. EMDR Derneği Yönetim Kurulu Kararlarının 4054 sayılı Kanun'un 4. Maddesi Kapsamında Değerlendirilmesi

- (67) 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinin ikinci fıkrasının (d) bendinde teşebbüs veya teşebbüs birliklerinin dışlayıcı nitelikteki uygulamaları yasaklanmaktadır. Maddede sayılan halleri genel olarak, rakip teşebbüslerin faaliyetlerinin zorlaştırılmasına, teşebbüslerin piyasa dışına çıkarılmasına ve potansiyel rekabetin kısıtlanmasına yönelik faaliyetler olarak ele almak mümkündür. Bu doğrultuda madde kapsamına girebilecek bir uygulama, rakiplerin ticaret yapabileme/rekabet edebilme imkânının ellerinden alınması, rakiplerin mal satabileceği/mal sağlayabileceği kanalların kapatılması ya da ticari faaliyetin yapılabilmesi için zorunlu birtakım hizmetlerin sağlanmasından imtina edilmesi gibi hallerde dışlayıcı sayılabilecektir. Dışlayıcı uygulamaların değerlendirilmesi somut olay bazında değişkenlik göstermektedir.
- (68) Dosya konusu iddialar, INDA'nın yabancı eğitmen marifetiyle düzenlediği eğitimlerin EMDR Derneği tarafından yabancı eğitime onay verilmemesi suretiyle engellenmesine ilişkindir. Bu doğrultuda EMDR Derneği'nin eylemlerinin başvuru sahibinin faaliyetlerinin zorlaştırılması/kısıtlanması amacına yönelik olup olmadığının değerlendirilmesi gerekmektedir.
- (69) EMDR Derneği'nin üyesi olduğu EMDR Avrupa'nın yabancı eğitimcilere ilişkin kuralı uyarınca yabancı bir eğitmenin ülkesi dışında eğitim vermek istemesi halinde öncelikle eğitim verilecek ülkenin EMDR Derneği'nden onay alması gerekmektedir. Bu kuralın ihlali halinde eğitimcinin sertifikasının iptaline kadar giden yaptırımlar öngörülmektedir. Yukarıda ifade edildiği üzere eğitimci olabilmek için gerekli sertifika EMDR Avrupa tarafından verildiğinden ülke derneklerinin onayı eğitimciler için fazlasıyla önem taşımaktadır. Anılan kuralın incelenmesinden, onay gerektiren halin eğitim ile sınırlı tutulduğu ve konferans, çalıştay, seminer gibi sair faaliyetlerin bu kuralın kapsamına alınmadığı anlaşılmaktadır. Bununla birlikte kuralda, ülke derneğinin yabancı eğitimciye onay verip vermemeye ilişkin kararında değerlendirebileceği herhangi bir esasın getirilmediği görülmektedir.
- (70) Öneri kapsamında bahse konu kural kapsamında onay verme sürecinde hangi unsurların esas alındığının sorulması üzerine EMDR Derneği yetkilisi, eğitimcinin ülkesi dışında eğitim vermek isterse bunun bir gerekçesi olması ve bu gerekçeyi EMDR Derneği'ne sunarak onay alması gerektiğini ifade etmiştir. Ayrıca EMDR Avrupa'nın kararındaki esas ilkenin bir eğitimcinin kendi ülkesinde temel eğitimi vermesi olduğu, kuralın temel gerekçesinin üye ülkelerde EMDR terapisinin gelişmesine birinci derecede katkıda bulunacak danışman ve eğitimcilerin yetişmesini engellemek olduğu belirtilerek onay verilmesinin makul gerekçeleri olarak yaygın bir felaket durumu, ülke eğitimcilerinin yetersiz kalması gibi haller sayılmıştır. Dolayısıyla EMDR Avrupa'nın söz konusu kuralının uygulanmasında EMDR Derneği tarafından objektif bir kriterin benimsenmediği, yorum

yoluyla kuralın kısıtlayıcı kapsamının genişletildiği anlaşılmaktadır.

1.4.1.3.1. Öneri Kapsamında Elde Edilen Bilgi ve Belgelerin Değerlendirilmesi

- (71) Öneri kapsamında yapılan incelemelerde elde edilen bilgi ve belgelere bakıldığında **Belge 1, 2 ve 3**'te INDA'nın İstanbul'da düzenleyeceği çalıştayda görev almak üzere bir yabancı eğitime teklif götürdüğü görülmektedir. Yabancı eğitmenin bu teklife ilk olarak olumlu baktığı ve durumu EMDR Derneği Yönetim Kurulu Başkanı ile paylaştığı, buna karşılık Dernek YK Başkanı'nın EMDR Avrupa Başkanı aracılığıyla yabancı eğitmeni çalışmaya katılmaktan vazgeçirdiği görülmektedir. Dernek YK Başkanı'nın, EMDR Avrupa Başkanı'na, INDA ile şahsi husumetlerini ve INDA'nın mesleki konularda hatalı olduğunu düşündüğü birtakım olayları aktardığı, böylece dolaylı olarak yabancı eğitmenin çalışmaya katılması konusundaki olumsuz fikrini belirttiği anlaşılmaktadır. Yukarıda ifade edildiği üzere EMDR Avrupa'nın yabancı eğitmenlere ilişkin kuralı çalıştay gibi faaliyetleri kapsamına almadığından EMDR Derneği'nin onayını gerektirmemektedir. Diğer taraftan INDA ile Emre KONUK arasında bazı husumetlerin bulunması ya da INDA'nın sair mesleki konularda yaptığı hatalar yabancı bir eğitmenin çalıştayda görev almasının engellenmesi bakımından haklı gerekçe oluşturmamaktadır.
- (72) Benzer şekilde Dernek YK Başkanı ile bir başka yabancı eğitmen arasında yapılan yazışmaların yer aldığı **Belge 8**'de YK Başkanı'nın bir çalıştayda görev almak üzere INDA tarafından davet edilen yabancı eğitime INDA ile yaşadıkları sorunları anlatması üzerine yabancı eğitmenin INDA'ya olumsuz yanıt vereceğini ifade ettiği görülmektedir. Her iki yazışmanın birlikte değerlendirilmesinden YK Başkanı'nın, INDA'nın düzenleyebileceği organizasyonları engelleme eğiliminde olduğu anlaşılmaktadır. Yabancı eğitmenlere ilişkin EMDR Avrupa kuralının kapsamına sadece temel EMDR eğitimlerinin girdiği bilgisi dikkate alındığında EMDR Derneği Yönetim Kurulu Başkanı'nın bu eğiliminin haklı bir gerekçesi bulunmamaktadır.
- (73) **Belge 4**'te EMDR Derneği'nin bütün üyelerinin bulunduğu EMDR "yahoo grubu"ndaki yazışmalar yer almaktadır. Yazışmalarda, INDA'nın dernek ile arasındaki yabancı eğitmen talebini içeren sorunları söz konusu grupta açıkladığı ve Emre KONUK'un yabancı eğitmen talebine sadece doğal afet gibi durumlarda onay verilebileceği, hâlihazırda öyle bir durumun bulunmadığını ifade ettiği görülmektedir. Buna karşılık INDA, yabancı eğitime ilişkin kuralın usulen öngörülen bir onaydan ibaret olmasına rağmen EMDR Derneği tarafından yasaklamaymış gibi yorumlandığını dile getirmektedir. Yazışmaların devamında EMDR Derneği Yönetim Kurulu üyelerinden birkaçı yabancı eğitime onay verilmesine karşı olduklarını belirtmektedir (**Belge 5**). Özellikle üyelerden birinin "*Kimseyin "pasta paylaşma/para kazanma" meselesi için EMDR ortamını germeye ... hakkı yok.*" ifadelerine yer verdiği, böylece INDA'nın rekabetini istemediği anlaşılmaktadır. Söz konusu belgelerde Dernek YK Başkanı'nın EMDR Avrupa'nın kuralında öngörülen onayın verilmesini zor şartların varlığına bağladığı, yönetim kurulu üyelerinin de onunla aynı fikirde olduğu görülmektedir. Diğer bir deyişle belgeler, Dernek YK Başkanı'nın INDA'nın yabancı eğitmen getirmesini engelleme amacını göstermektedir. Dolayısıyla EMDR Avrupa'nın söz konusu kuralının uygulanmasında EMDR Derneği tarafından objektif bir kriterin benimsenmediği, yorum yoluyla kuralın kısıtlayıcı kapsamının genişletildiği anlaşılmaktadır.
- (74) **Belge 6**'da INDA'ya, yabancı eğitmen talebine ilişkin gönderilecek yazıya yönetim kurulu üyelerinin birlikte karar verdiği görülmektedir. Derneğin yönetim kurulu üyelerinin de, INDA'nın yabancı eğitmen talebine olumlu bakmadıkları anlaşılmaktadır.

16-17/284-127

- (75) **Belge 7**'de Emre KONUK, EMDR Derneği Yönetim Kurulu adına gönderdiği e-postada, EMDR Avrupa'nın kuralının kısıtlayıcı-yasaklayıcı bir karar olduğunu tekrarlamakta ve INDA'nın yabancı eğitimci talebini açıkça reddetmektedir. Belgede "... ileride ülkemizde EMDR Temel Eğitimlerini düzenlemek isterseniz, eğer kabul ederlerse, yurt içindeki eğitimcilerden eğitim vermelerini talep edebilirsiniz." ifadelerinin yer aldığı görülmektedir. Bu ifadelerden INDA'nın, Türkiye'de, EMDR temel düzey eğitimlerini vermesinin kısıtlandığı, yurt içindeki eğitimcilerin talebi kabul etmemesi halinde INDA tarafından eğitim düzenlenemeyeceği anlaşılmaktadır. Belgenin devamında yer alan "... INDA'ya veya herhangi bir kuruma veya yabancı eğitimciye onay vermesi demek, her kuruma ve yabancı eğitimciye bu onayı vermek demektir. Bu yapılacaksa, o zaman EMDR Avrupa bu kısıtlama kararını neden aldı?" ifadeleri, ilgili Dernek tarafından EMDR Avrupa'nın onay şartının bir yasaklama şartına dönüştürüldüğünü ve Türkiye genelinde herhangi bir yabancı eğitimci talebine onay verilmemesine ilişkin niyeti göstermektedir. **Belge 24**'te bulunan "INDA'nın talep ettiği ayrıcalık kendisine tanındığı takdirde, pek çok kuruluş (dernekler, devlet kurumları, danışmanlık merkezleri, şahıslar vs.) aynı talepte bulunacaktır." şeklindeki ifadeler de bu durumu desteklemektedir.

Ayrıca önaraştırma kapsamında elde edilen birçok belgede olduğu gibi **Belge 7**'de de Dernek YK Başkanı tarafından EMDR Derneği "yahoo grubu"na, Van depremi akabinde (**.....TİCARİ SIR.....**) ifade edilmektedir. EMDR Derneği tarafından bu olayların, INDA'nın yabancı eğitimci talebinin reddine gerekçe olarak gösterildiği anlaşılmaktadır. Ancak bahse konu olaylar EMDR Avrupa'nın kuralında öngörülen onayın verilmesinde göz önünde bulundurulabilecek objektif nitelikte bir kritere ilişkin değildir.

- (76) 04.12.2014 tarihinde asistanı tarafından Dernek YK Başkanı'na gönderilen bir e-postanın yer aldığı **Belge 9**'da, "INDA'nın Eğitim Talebi değerlendirmesine Emre Konuk'un bir yanıt hazırlamasına karar verildi. "Yarıta ülkemizde 2 adet daha EMDR Eğitimcinin yetişmekte olduğunun vurgulanmasına karar verildi" ifadesini taşıyan bir EMDR Derneği Yönetim Kurulu kararı bulunmaktadır.

Belge 10'un Yönetim Kurulu üyelerinin INDA'nın yabancı eğitimci getirmesine olumsuz baktıklarını gösteren bir diğer belge olduğu görülmektedir. **Belge 11**'de ise INDA tarafından EMDR "yahoo grubu"na yabancı eğitimci konusunu görüşmek üzere olağanüstü genel kurul çağrısı yapılmaktadır. Bunun üzerine Emre KONUK tarafından yönetim kuruluna gönderilen e-postada "... İNDA'nın yazısını okudunuz. (**.....TİCARİ SIR.....**)" ifadelerinin yer aldığı görülmektedir. Anılan yazışmalar INDA'nın yabancı eğitimci getirebilmek için başvurduğu yöntemlerde EMDR Derneği'nin engelleme iradesine sahip olduğunu göstermektedir.

- (77) Yukarıda yer verilen INDA'nın yabancı eğitimci talebini içeren yazıya Dernek YK Başkanı tarafından 11.11.2014 tarihinde gönderilen herhangi bir objektif değerlendirme olmaksızın verilen olumsuz cevap (**Belge 12**), EMDR Derneği tarafından INDA'nın yabancı eğitimci talebine yaklaşımı göstermektedir.
- (78) **Belge 13**, EMDR Derneği tarafından INDA'nın yabancı eğitimci talebine, herhangi bir objektif değerlendirme olmaksızın verilen bir diğer olumsuz cevabı göstermektedir.
- (79) **Belge 14**, INDA'nın EMDR Derneği'nin yönetim kurulu üyeleriyle birebir görüşmeler yaparak onları yabancı eğitimci konusunda ikna etmeye çalıştığını, ancak yönetim kurulu üyelerinin yabancı eğitimciye olumlu bakmadıklarını göstermektedir. İlaveten belgelerde, her bir yönetim kurulu üyesi INDA ile yaptığı birebir görüşmeyi bütün üyelerin bulunduğu bir e-posta yazışmasında birbiriyle paylaşmaktadır. Bu itibarla belge, yönetim kurulu üyelerinin bilgi alışverişi içerisinde olduğunu ve INDA'nın yabancı eğitimci talebi hakkında aynı görüşte olduğunu göstermektedir.

16-17/284-127

- (80) **Belge 15**'te Dernek YK Başkanı'na asistanı tarafından gönderilen e-postada 09.10.2014 tarihinde yapılacak dernek yönetim kurulu toplantısının gündem maddelerinden birisinin "*İNDA'nın eğitim talebinin değerlendirilmesi*" olduğu bu talebin yönetim kurulunda müzakere edileceği görülmektedir.
- (81) **Belge 19**'dan Van depremi sonrasında INDA'nın yabancı eğitimci marifetiyle düzenlediği eğitimlerin akabinde Dernek YK Başkanı'nın, söz konusu yabancı eğitime bir mektup yazarak EMDR Avrupa'nın yabancı eğitimcilere ilişkin kuralı gereğince sonraki eğitimlere onay vermediği anlaşılmaktadır. Bu mektup sonrasında INDA tarafından konu ile ilgili olarak EMDR Avrupa'ya başvuru yapılmıştır. **Belge 16, 17 ve 18**'de EMDR Avrupa'nın INDA'nın başvurusuna verdiği cevap yer almaktadır. Bu cevabın INDA'nın yanı sıra EMDR Derneği'ne ve yabancı eğitime de gönderildiği görülmektedir. EMDR Avrupa tarafından INDA'ya; yabancı eğitime ilişkin çıkabilecek uyuşmazlıkların ülke EMDR Derneği nezdinde çözüme bağlanabileceği, EMDR Avrupa'nın bu sorunun çözümünde görev alamayacağı belirtilmektedir.
- (82) INDA, yabancı eğitime ulaşan mektup sonrasında EMDR Derneği'nden de açıklama talep etmiştir. Dernek tarafından INDA'ya cevaben **Belge 20**'de yer alan yazı gönderilmiştir. Anılan yazıdan INDA'nın gerekli şartları taşımayan kişileri eğitimlerine kabul ettiği ve EMDR tarafından bu duruma itiraz edildiği anlaşılmaktadır. EMDR terapisinin psikolog, psikiyatr gibi meslek grupları tarafından uygulanabilen gelişmiş bir yöntem niteliğini taşıması nedeniyle, bu konuda uzmanlaşacak kişilere belirli yeterliliğe sahip olmaları şartının koşulması gereklilik olarak görülebilecektir. Bu doğrultuda EMDR Derneği'nin katılımcıların koşullarına ilişkin argümanının, eğitime ilişkin objektif bir kriter olduğu değerlendirilmektedir.
- (83) EMDR Avrupa'nın INDA'ya cevaben, sorunların EMDR Derneği vasıtasıyla çözülebileceğini belirtmesi üzerine, Dernek YK Başkanı tarafından yönetim kurulu üyelerine gönderilen e-postanın bulunduğu **Belge 21**'de "*(.....)'nin İNDA'ya cevabı. (.....). EMDR Europe İNDA'ya Dernekle iletişim kurmasını öneriyor. ... Genel Kurul'da ne derlerse desinler cevaplarımız ikna edici olacaktır bu durumda. Yeter ki yeter sayıda orada olalım.*" ifadeleri yer almaktadır. Bu ifadelerin EMDR Derneği'nin INDA hakkında sergilediği genel tavrı desteklediği anlaşılmaktadır.
- (84) **Belge 22**'de, EMDR Derneği tarafından, söz konusu eğitim ile ilgili bilgi almak isteyen bir psikolog ile yapılan yazışmada, EMDR eğitimi veren teşebbüsler arasında INDA'nın da sayıldığı görülmektedir. Anılan belgede, EMDR eğitimi almak isteyen bir kişiye seçim yapabileceği alternatifler tarafsız bir şekilde gösterilmekte olup, bu durum EMDR eğitimi pazarındaki rekabeti destekleyici niteliktedir.
- (85) **Belge 23**'te yer alan Dernek YK Başkanı'nın yönetim kurulu üyelerine gönderdiği soru cevap şeklindeki mektupta; EMDR Avrupa'nın yabancı eğitimcilere ilişkin kuralının uygulamasında herhangi bir gerekçe gösterme yükümlülüğünün bulunmadığı kabul edilmektedir. Bu doğrultuda bahse konu kuralın keyfi bir şekilde uygulanabildiği anlaşılmaktadır. Keza belgenin soru kısmında geçen "*Eğer eğitimsel anlamda bir usulsüzlük varsa o zaman İnda eğitimlerine müdahale edilebilir. İnda'nın verdikleri sertifikalar EMDR-TR tarafından onaylanmadı. Toplantılardan birinde böyle bir karar almıştık diye hatırlıyorum- tüzükte nasıl?*" ifadelerine karşılık Dernek YK Başkanı tarafından "*Derdimiz eğitimlerin kalitesi değil. Eğitimi (.....) veriyor, o da tanınan bilinen bir insan. Level 1 ve Level 2 eğitimlerinin sertifikasını Eğitimci imzalıyor ve bu yeterli*" cevabı verilmektedir. Görüldüğü üzere belgede açıkça yabancı eğitimcinin verdiği eğitimlerin kalitesi bakımından bir endişe duyulmadığı belirtilmektedir. Dolayısıyla belge, EMDR Derneği tarafından EMDR Avrupa'nın yabancı eğitimcilere ilişkin kuralının uygulanmasında objektif kriterlerin esas alınmadığını göstermektedir. Söz konusu keyfi uygulamanın başvuru sahibinin EMDR eğitimi piyasasındaki faaliyetlerini zorlaştırabileceği değerlendirilmektedir.

16-17/284-127

(86) 14-19.03.2012 tarihli **Belge 25**'ten Van depremi sonrasında INDA'nın düzenlemek istediği eğitim kapsamında bir yabancı eğitmeni davet ettiği, ancak yabancı eğitmenin bu talebe olumsuz yanıt verdiği anlaşılmaktadır. Bunun üzerine EMDR Derneği Yönetim Kurulu Başkanı'nın, eğitimin kendisi tarafından verilmesini teklif ettiği görülmektedir. Anılan belgeden yabancı eğitmenin INDA'ya olumsuz yanıt vermesinde EMDR Derneği'nin ve Dernek YK Başkanı'nın herhangi bir müdahalesinin olup olmadığı anlaşılamamakla birlikte, Türkiye'deki tek EMDR eğitmeni olan söz konusu kişinin INDA'nın projesinde görev alabileceğini belirtmesi INDA'nın piyasadaki faaliyetleri bakımından alternatif bir temin kaynağı olarak değerlendirilebilir.

(87) EMDR Derneği'nden elde edilen **Belge 28, 29, 30 ve 31**'de EMDR Derneği Yönetim Kurulu'nun INDA'nın yabancı eğitmen talebine olumsuz yanıt verilmesi yönünde hazırlanacak yazılara ilişkin oybirliğiyle alınan kararlar yer almaktadır.

Yukarıda yer verilen belgelerin değerlendirilmesinden EMDR Derneği'nin, EMDR Avrupa'nın konuya ilişkin düzenlemesine bağlı olarak yabancı eğitmenlere onay vermeme yönünde genel bir uygulaması olduğu görülmektedir. EMDR Avrupa'nın kuralının kapsamına girmemesine rağmen konferans, çalıştay gibi mesleki bilginin ve uygulamanın geliştirilmesini amaçlayan organizasyonlara yabancı eğitmenlerin davet edilmesi durumunda aynı uygulamanın devam ettirildiği görülmektedir. Teşebbüsler tarafından bu uygulamalarının gerekçesi olarak, ülkemizde EMDR terapisinin geliştirilmesinin istenmesi, bu gelişimin ise yerel eğitmen ve danışmanların varlığıyla daha büyük olması gösterilmiş ve EMDR Avrupa'nın yabancı eğitmenlere ilişkin kuralının temelini de bu gerekçenin oluşturduğu ifade edilmiştir. Temel eğitimler bakımından anılan gerekçenin gösterilmesine karşılık diğer organizasyonlar konusunda herhangi bir gerekçenin gösterilemediği görülmektedir. Belgelerde dikkati çeken bir diğer husus ise Van depreminin akabinde düzenlenmesi planlanan EMDR eğitiminde gösterilen ılımlı tavrın günümüze yaklaştıkça kaybolduğu ve yerini başvuru sahibinin girişimlerini engellemeye yönelik eylemlere bıraktığıdır. (**.....TİCARİ SIR.....**).

Önaraştırma kapsamında taraflara, yabancı eğitmen marifetiyle eğitim düzenleyip düzenlemediği sorulmuştur. İlgili Dernek tarafından, EMDR Avrupa kuralları gereği kendilerinin EMDR temel eğitimini veremeyeceği belirtilmiştir. Öte yandan, teşebbüs birliği tarafından gönderilen cevap yazısında, (**.....TİCARİ SIR.....**) EMDR eğitiminde yabancı bir eğitmenin görev aldığı ifade edilmiştir.

(88) Cevap yazısında ayrıca bahse konu yabancı eğitmenin bu eğitimi vermeyi istemesi üzerine EMDR Derneği tarafından onay verildiği belirtilmiştir. Anılan onayın hangi kriterlere göre verildiği ise anlaşılamamaktadır. İlaveten EMDR Derneği'nin internet sitesinde Mart 2012 tarihinde düzenlenen 2. Düzey EMDR Temel Eğitimi'nin yabancı bir eğitmen tarafından verildiği görülmektedir. Yukarıda yer verilen belgelerde ve EMDR Derneği tarafından Kurumumuza gönderilen cevabi yazıda onay verilmesinin doğal afet vb. olağanüstü durumların gelişmesi, mevcut eğitimcilerin yetersiz kalması, planlanan bir eğitimde görev alacak eğitmenin öngörülemeyen bir sebeple eğitime katılamayacağını anlaşıması gibi istisnai hallere bağlanması karşısında (**.....**) yapılan eğitim için salt eğitmenin talep etmesi üzerine onay verilmesi, EMDR Derneği tarafından onay müessesinin keyfi bir şekilde kullanıldığını göstermektedir. Bu doğrultuda sair yabancı eğitmene onay verilmesine karşılık başvuru sahibinin talep ettiği bütün onayların reddedilmesinin onay kuralının başvuru sahibine adil bir şekilde uygulanmadığı ve başvuru sahibi aleyhinde rekabetçi endişe yaratabileceği değerlendirilmektedir.

16-17/284-127

- (89) Önaraştırma kapsamında teşebbüslere mesleki faaliyetlerin geliştirilmesi için çeşitli adlar altında düzenlenen organizasyonlarda yabancı bir eğitmenle çalıp çalışmadıklarının sorulması üzerine DBE tarafından, Nisan 2013, Haziran 2014 ve Mayıs 2015 tarihlerinde muhtelif yabancı eğitmenlerle çalıştay düzenledikleri bilgisi verilmiştir. EMDR Derneği ise muhtelif yabancı eğitmenler marifetiyle düzenlediği organizasyonları Mayıs 2011'de seminer, Haziran 2012, Şubat 2012, Kasım 2013'te çalıştay, Kasım 2013, Mayıs 2013'te seminer, Ağustos 2014, Mayıs 2015 ve Ekim 2015'te çalıştay şeklinde sıralamıştır. DBE ve EMDR Derneği'nin mesleki gelişim için çeşitli organizasyonlar düzenleme konusunda herhangi bir sıkıntıyla karşılaşmadığı görülmektedir. Buna karşılık yukarıda değerlendirilen **Belge 3, 4, 5 ve 8**'de Dernek YK Başkanı'nın EMDR terapisinin Türkiye'deki öncüsü olmasından kaynaklanan uluslararası alandaki tanınırlığını da kullanarak başvuru sahibinin planladığı çalıştaylara davet ettiği yabancı eğitmenlere dolaylı olarak olumsuz fikrini ilettiği görülmektedir. Söz konusu belgelerde yer alan yazışmalar çerçevesinde, yabancı eğitmenlerin başvuru sahibinin herhangi bir organizasyonunda görev alıp almadıkları belirlenememekle birlikte, belgelerde geçen ifadeler başvuru sahibinin düzenleyebileceği herhangi bir organizasyon karşısında EMDR Derneği'nin engelleme eğilimi gösterdiği tespitini güçlendirmektedir. EMDR Avrupa'nın yabancı eğitmenlere ilişkin onay kuralının kapsamına EMDR temel eğitimleri dışındaki organizasyonların girmediği bilgisi çerçevesinde, EMDR Derneği'nin eğitim dışındaki organizasyonlara ilişkin uygulamalarının başvuru sahibi bakımından adil olmadığı ve EMDR eğitimi pazarında başvuru sahibi aleyhinde rekabetçi endişe yaratabileceği değerlendirilmektedir.

1.4.1.3.2. EMDR Eğitimi Pazarına İlişkin Değerlendirme

- (90) EMDR terapisi, ülkemizde 1999 yılında gerçekleşen Marmara Depremi sonrasında uygulanmasına başlanması itibarıyla henüz yeni ve gelişmekte olan bir yöntem niteliği taşımaktadır. Terapiyi uygulayabilmek için alınması gereken EMDR eğitiminin Ankara, İstanbul, İzmir gibi büyük iller ile olağanüstü olayların (deprem, sel, maden kazaları, terör olayları gibi) yaşandığı illerde düzenlendiği görülmektedir. Keza insan sağlığına ilişkin olması sebebiyle EMDR terapisinin uygulanması ve eğitiminin verilmesi konusunda mesleki eğitim, yeterlilik ve beceri unsurları ön plana çıkmaktadır. EMDR'nin, spesifik bir alan olması, özel uzmanlık ve eğitim gerektirmesi gibi unsurlar göz önüne alındığında, EMDR eğitimi piyasasının psikoterapi yöntemleri içerisinde ölçek olarak görece küçük bir piyasa olduğu değerlendirilmektedir.
- (91) Öte yandan, yukarıda yer verildiği üzere EMDR eğitimleri, EMDRIA ve EMDR Avrupa'nın yaptığı düzenlemeler çerçevesinde şekillenmekte ve EMDR eğitmen sertifikası da EMDRIA veya EMDR Avrupa tarafından verilmektedir. EMDR eğitmeni olabilmek için yaklaşık 8-10 yıl aralığında değişen bir süre boyunca beş aşamanın geçilmesi gerekmektedir. EMDR Avrupa üyesi 16 ülkenin toplam EMDR eğitmeni sayısının 44¹⁷ olduğu görülmektedir¹⁸. Ülkemizde EMDR terapi yönteminin uygulanmasına başlandığı 1999 yılından bu yana bir kişi EMDR eğitmeni sıfatını kazanabilmiştir. Dosya kapsamında bir diğer EMDR eğitmeninin hâlihazırda aday statüsünde bulunduğu ve eğitmen sertifikasını Haziran 2016'da alacağı öğrenilmiştir. Bu doğrultuda EMDR eğitimi pazarında faaliyet gösterebilmek için EMDR eğitmeni sıfatının kazanılmasının zorunlu olup olmadığı değerlendirilmelidir. Yurt içinde EMDR eğitmeni sertifikası bulunan eğitmenler vasıtasıyla eğitim düzenlenebileceği gibi yasaklayıcı bir düzenlemenin bulunmaması sebebiyle yabancı eğitmenlerin de eğitim vermeleri mümkündür. Keza ülkemizde geçmişte düzenlenmiş ve hâlihazırda düzenlenen eğitimlerde yabancı eğitmenlerin görev aldığı görülmektedir. Bu doğrultuda EMDR eğitimleri düzenleyebilmek ve EMDR eğitimi

¹⁷ Avusturya'da 2, Belçika'da 1, Danimarka'da 2, Fransa'da 2, Almanya'da 11, Yunanistan'da 1, İsrail'de 2, İtalya'da 2, Norveç'te 2, İspanya'da 1, İsveç'te 1, İsviçre'de 2, Türkiye'de 1, Hollanda'da 4, Birleşik Krallık-İrlanda'da 7, ABD'de 3 EMDR eğitmeni bulunmaktadır.

¹⁸ <http://www.emdr-europe.org/info.asp?CategoryID=8>

16-17/284-127

pazarında faaliyet gösterebilmek için EMDR eğitmeni sıfatına sahip olmanın zorunlu bir unsur olmadığı değerlendirilmektedir.

- (92) EMDR eğitmeni sertifikası bulunmaksızın gerçekleştirilebilecek eğitimlerde ise yerli/yabancı eğitime ödenen günlük tutar, eğitmenin ulaşım, konaklama gibi giderleri maliyet kalemi olarak karşımıza çıkmaktadır. Dosya kapsamında bu maliyet kaleminin karşılanamayacak boyutta olduğuna ilişkin bir bilgi ve belge olmadığından anılan giderlerin faaliyetleri zorlaştırmadığı anlaşılmaktadır. Diğer taraftan bu konuda önem arz eden bir diğer noktayı EMDR Avrupa'nın yabancı eğitimcilere ilişkin düzenlemesi oluşturmaktadır. Bilhassa yerli EMDR eğitmenlerinin sayılarının az ve programlarının yoğun olması durumunda EMDR derneklerinin yabancı eğitmenlere onay vermemesi bu alanda çalışacak teşebbüslerin faaliyetlerini zorlaştırabilecektir. Dosya konusuna bakıldığında EMDR Derneği'nin, ülkemizde EMDR'nin ve EMDR eğitmeninin gelişmesi amacıyla yabancı eğitmenlere onay verme konusunda negatif eğilimde olduğu, başvuru sahibinin müteaddit kere yaptığı taleplere olumsuz cevap verdiği görülmektedir. Ülkemizde mevcut olan tek EMDR eğitmeninin başvuru sahibinin düzenleyeceği eğitimlerde görev alma konusundaki tavrının olumsuz yönde (**Belge 12**) ve iş programının yoğun olduğu (**Belge 27**) anlaşılmalı birlikte, dosya kapsamında başvuru sahibinin, EMDR eğitmeninden, düzenleyeceği eğitimlerde görev almasını talep ettiğine ilişkin bir bilgi bulunmamaktadır. Bu çerçevede, olası bir talep halinde eğitimin düzenlenip düzenlenmeyeceği belirsizlik göstermektedir.

1.4.1.4. Genel Değerlendirme

- (93) Dosya kapsamında elde edilen bilgi ve belgelerin değerlendirilmesinden EMDR eğitimi pazarında, sektöre ilişkin düzenlemeleri yapan EMDR Avrupa'nın yabancı eğitimcilere ilişkin kuralının önem arz ettiği, EMDR Derneği'ne yabancı eğitmen taleplerine onay vermeme yetkisini verdiği anlaşılmaktadır. Bu doğrultuda EMDR Derneği'nin yabancı eğitmen talebine salt onay vermemesinin 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında olmadığı değerlendirilmektedir. Bununla birlikte verilecek onayın değerlendirilmesi aşamasında EMDR Avrupa tarafından getirilen herhangi bir kriterin bulunmamasının anılan kuralın EMDR Derneği tarafından adil olmayan, keyfi uygulamalara yol açtığı anlaşılmaktadır. Başvuru sahibinin her talebinin, EMDR Derneği Yönetim Kurulu'nun aldığı teşebbüs birliği kararları vasıtasıyla objektif gerekçe olmaksızın ret ile sonuçlandığı, elde edilen bilgi ve belgelerde yer alan ifadelerin Dernek YK Başkanı ve Yönetim Kurulu üyelerinin başvuru sahibini dışlama amacını gösterdiği, bu nedenlerle EMDR Derneği'nin dosya konusu eylemlerinin başvuru sahibinin faaliyetlerini zorlaştırarak rekabet edebilme imkânını kısıtlayabileceği sonucuna ulaşılmıştır.
- (94) İlaveten seminer, çalıştay gibi faaliyetlerin EMDR Avrupa'nın yabancı eğitmenlere ilişkin kuralının kapsamında olmamasına karşın EMDR Derneği tarafından onay süreci gerekliliği gibi bir tavır sergilendiği anlaşılmaktadır. Başvuru sahibi tarafından bahse konu organizasyonların düzenlenip düzenlenmediği tespit edilememekle birlikte dosya kapsamında elde edilen bilgi ve belgelerden Dernek YK Başkanı'nın başvuru sahibince düzenlenen bu tür mesleki faaliyetleri engelleme amacıyla hareket ettiği değerlendirilmektedir.
- (95) Diğer taraftan EMDR terapisinin insan sağlığı alanına ilişkin olması, önemli mesleki eğitim, yeterlilik ve kişisel beceri gerektirmesi, EMDR'nin, karakteristik bir alan olması, özel uzmanlık ve eğitim gerektirmesi, EMDR eğitimi piyasasının psikoterapi yöntemleri içerisinde ölçek olarak görece küçük bir piyasa olması gibi sebeplerle EMDR Derneği hakkında 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına gerek olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

16-17/284-127

- (96) Bununla birlikte EMDR Avrupa'nın yabancı eğitimcilerin ülke sınırları dışında verecekleri eğitimlerde, öncelikle eğitimin verileceği ülkenin EMDR Derneği'nin onayının alınmasının zorunlu olduğu kuralı gereğince yapılan onay verme/vermeme değerlendirmesinde eğitimin kalitesi, katılımcıların taşınması gerekli şartlar, eğitim programının içermesi gerekli hususlar gibi eğitime ilişkin objektif kriterlerin göz önünde bulundurulması ile seminer, çalıştay gibi faaliyetlerin EMDR Avrupa'nın bahse konu kuralının kapsamına girmediğinden başvuru sahibinin bu tür faaliyetlerinin zorlaştırılmaması konularında 4054 sayılı Kanun'un 9. maddesinin üçüncü fıkrası gereğince EMDR Derneği'ne görüş gönderilmesinin uygun olacağı kanaatine varılmıştır.

I.4.2. 4054 sayılı Kanun'un 6. Maddesi Bakımından Değerlendirme

- (97) Başvuru sahibinin bir diğer iddiasını hâkim durumda bulunan DBE'nin düzenlediği EMDR eğitimlerinde katılımcıları, teşebbüs tarafından yayımlanan EMDR kitapları ve satılan EMDR cihazlarını almaya, DBE tarafından düzenlenen diğer etkinliklere (eğitimler, çalıştaylar, EMDR süpervizyon seansları gibi) katılmaya zorlamak suretiyle 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesini ihlal ettiği iddiası oluşturmaktadır. 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesinin ikinci fıkrası (c) bendinde bir mal veya hizmetin satın alınmasının diğer bir mal veya hizmetin satın alınması şartına bağlanması gibi alım satım şartlarına ilişkin sınırlamalar getirilmesi kötüye kullanma hallerine örnek gösterilmektedir. Bu doğrultuda başvuru sahibinin iddiası anılan yasak kapsamında incelenmiştir.
- (98) Esasen, bir eylemin 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesi kapsamında ihlal olarak değerlendirilebilmesi için öncelikle iddia konusu eylemi gerçekleştiren teşebbüsün ilgili pazarda hâkim durumda olup olmadığının irdelenmesi gerekmektedir. Hâkim Durumdaki Teşebbüslerin Dışlayıcı Kötüye Kullanma Niteliğindeki Davranışlarının Değerlendirilmesine İlişkin Kılavuz'un 7. paragrafında 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesi kapsamında incelenen bir davranışın ihlal teşkil edebilmesi için davranışı gerçekleştiren teşebbüsün ilgili pazarda hâkim durumda olması ve davranışın bir kötüye kullanma niteliği taşıması gerektiği, Kurulun bu iki temel unsurdan birinin bulunmadığını açıkça gösterebildiği durumlarda diğer unsura ilişkin analize yer vermeyebileceği ifade edilmektedir. Bu doğrultuda bir ihlalin varlığı için gerekli bütün koşullardan herhangi birinin noksan olması, analize konu olay bakımından hâkim durumun kötüye kullanılmasından bahsedilemeyeceği anlamını taşımaktadır. Dolayısıyla analize herhangi bir koşulun değerlendirilmesinden başlanabilecek, koşulun varlığının ortaya konulması halinde analize devam edilebilecek, yokluğu halinde ise hâkim durumun kötüye kullanılmasından bahsedilemeyeceği sonucuna ulaşılabilecektir. Bu çerçevede mevcut dosya kapsamında, ihlalde bulunduğu iddia edilen DBE'nin iddia konusu ilgili pazarda hâkim durumda olduğu kabulü altında teşebbüsün eylemi analiz edilmiştir.
- (99) Bağlama anlaşmaları, en genel tanımıyla satıcı konumundaki bir teşebbüsün bir ürünün/hizmetin satımını alıcının ayrı bir ürünü/hizmeti de alması koşuluna bağlı olarak yaptığı anlaşmalardır. Bu tür anlaşmalarda alıcı tarafından esas olarak talep edilen birinci ürüne/hizmete "bağlayıcı ya da bağlayan ürün/hizmet", bu ürünle birlikte alımı zorunlu kılınan ikinci ürüne "bağlanan ya da bağlı ürün" adı verilmektedir.
- (100) Başvuru dilekçesinde, DBE tarafından düzenlenen çalıştay, seminer gibi etkinliklerle teşebbüs tarafından yayımlanan EMDR kitapları ve satılan EMDR cihazlarının bağlandığı ileri sürülmeğe de dosya kapsamında elde edilen bilgi ve belgelerde DBE'nin söz konusu iddiaya ilişkin herhangi bir uygulamasına rastlanmamıştır. Bu doğrultuda DBE'nin 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesini ihlal etmediği ve teşebbüs hakkında soruşturma açılmasına gerek olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

I.4.3. Geçici Tedbir Talebinin Değerlendirilmesi

- (101) 4054 sayılı Kanun'un 9. maddesinin dördüncü fıkrasında "*Kurul, nihai karara kadar ciddi ve telafi olunmayacak zararların ortaya çıkma ihtimalinin bulunduğu durumlarda, ihlalden önceki durumu koruyucu nitelikte ve nihai kararın kapsamın aşmayacak şekilde geçici tedbirler alabilir.*" ifadelerine yer verilmektedir. Yukarıda yer verilen değerlendirmeler çerçevesinde, 4054 sayılı Kanun'un söz konusu maddede öngörülen koşulların gerçekleşmediği görüldüğünden geçici tedbir uygulanması talebinin reddedilmesi gerektiği kanaatine varılmıştır.

J. SONUÇ

- (102) Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre,
1. Göz Hareketleri ile Duyarsızlaştırma ve Yeniden İşleme (EMDR) Araştırma, Geliştirme ve Uygulama Derneği ve Davranış Bilgi Eğitim Araştırma ve Psikolojik Danışma Hizmetleri Ltd. Şti. hakkında 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmamasına ve geçici tedbir talebinin reddine OYÇOKLUĞU ile
 2. Bununla birlikte Göz Hareketleri ile Duyarsızlaştırma ve Yeniden İşleme (EMDR) Araştırma, Geliştirme ve Uygulama Derneği'ne;
 - i. EMDR Avrupa'nın yabancı eğitmenlere ilişkin onay kuralının uygulanması sırasında eğitime ilişkin objektif unsurların esas alınması gerektiğine ve
 - ii. Seminer, çalıştay gibi faaliyetlerin EMDR Avrupa'nın yabancı eğitmenlere ilişkin kuralının kapsamına girmediği ve piyasada düzenlenebilecek bu tür faaliyetlerinin kısıtlanmaması gerektiğineyönelik 4054 sayılı Kanun'un 9. maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca görüş gönderilmesi için Başkanlığın görevlendirilmesine OYBİRLİĞİ ile
 3. T.C. Sağlık Bakanlığına konu hakkında bilgi verilmesi için Başkanlığın görevlendirilmesine OYBİRLİĞİ ile

karar verilmiştir.

KARŞI OY GEREKÇESİ
(18.05.2016 tarihli ve 16-17/284-127 sayılı Kurul Kararı)

Bahse konu Kurulumuz kararına esas oluşturan şikayet dilekçesinde, Göz Hareketleri ile Duyarsızlaştırma ve Yeniden İşleme (EMDR) Araştırma, Geliştirme ve Uygulama Derneği'nin aldığı dışlayıcı nitelikteki teşebbüs birliği kararlarıyla Çözüm Odaklı Psikolojik Danışmanlık Hizmetleri Ltd. Şti.'nin EMDR eğitimi pazarındaki faaliyetlerini zorlaştırdığı ve böylece hakim duruma gelen Davranış Bilgi Eğitim Araştırma ve Psikolojik Danışma Hizmetleri Ltd. Şti.'nin hakim durumunu bağlama uygulamaları aracılığıyla kötüye kullandığı; ayrıca söz konusu dernek ve teşebbüsün başkanı konumunda bulunan Emre KONUK'un anılan ihlallerde belirleyici etkisi bulunduğu iddia edilmektedir.

Başvuruda ileri sürülen, EMDR Derneği'nin aldığı Yönetim Kurulu kararıyla başvuru sahibinin yabancı eğitmen getirmesini engellediği ve böylece piyasadaki faaliyetlerinin zorlaştığı iddiaları 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında değerlendirilebilecek niteliktedir. Esasen EMDR Derneği'nin üyesi olduğu EMDR Avrupa'nın getirdiği kural uyarınca yabancı bir eğitmenin ülkesi dışında eğitim vermek istemesi halinde öncelikle eğitim verilecek ülkenin EMDR Derneği'nden onay alması zorunludur. Yapılan tespitlerde, sair yabancı eğitmene onay verilmesine karşılık başvuru sahibinin talep ettiği bütün onayların reddedilmesinin onay kuralının başvuru sahibine adil bir şekilde uygulanmadığı ve başvuru sahibi aleyhinde rekabetçi endişe yaratabileceği belirtilmiştir. Ayrıca önaraştırma sürecindeki tespit ve değerlendirmelerden, EMDR Derneği'nin EMDR Avrupa'nın yabancı eğitimcilere ilişkin kuralının uygulanmasında objektif kriterleri esas almadığı, yabancı eğitmenlere onay vermeme gibi genel bir uygulamasının söz konusu olduğu anlaşılmakta, bu durumun ise başvuru sahibinin EMDR piyasasındaki faaliyetlerini zorlaştıracabileceği düşünülmektedir.

Başvuru sahibi tarafından ayrıca, hâkim durumda bulunan DBE'nin düzenlediği EMDR eğitimlerinde katılımcıları, teşebbüs tarafından yayımlanan EMDR kitapları ve satılan EMDR cihazlarını almaya, DBE tarafından düzenlenen diğer etkinliklere (eğitimler, çalıştaylar, EMDR süpervizyon seansları gibi) katılmaya zorlamak suretiyle 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesini ihlal ettiği iddia edilmektedir. 4064 sayılı Kanun'un 6. maddesinin ikinci fıkrasının (c) bendinde bir mal veya hizmetle birlikte diğer mal veya hizmetin satın alması gibi alım satım şartlarına ilişkin sınırlamalar getirilmesi kötüye kullanma hallerine örnek gösterilmektedir. Bu çerçevede başvuru dilekçesinde belirtilen söz konusu iddialar 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesinin ikinci fıkrasının (c) bendinde yasaklanan haller ile benzerlik taşıdığından, Kanunun 6. maddesi çerçevesinde daha detaylı bir incelemeye tabi tutulmalıdır.

Yukarıda yer verilen gerekçelerle, başvuru konusunun, mezkur Kanun'un 4. ve 6. maddeleri çerçevesinde detaylı bir şekilde incelenmesinin uygun olacağı ve konuya ilişkin olarak soruşturma açılması gerektiği görüşüyle çoğunluğa katılmamaktayım.

Kenan TÜRK
Kurul Üyesi